

สำนักงาน ป.ป.ช.

จุลสาร
สรรสาระ รู้...สู่ทุจริต
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1-6

มีส่วนร่วม
ต้านทุจริต

จุดเริ่มต้น **การรวมเฝ้าระวัง** และประเมินสถานการณ์ทุจริต

ทำไม?...การดำเนินโครงการของรัฐ จึงมักมีข่าวเกี่ยวกับการทุจริตให้ได้ยินกันอยู่บ่อยๆ

ทำไม?...จึงมีช่องว่างช่องโหว่ให้เงินภาษีของพวกเราไหลไปอยู่ในกระเป๋ากองคนโกง

ทำไม?...เงินภาษีที่พวกเราช่วยกันจ่าย จึงไม่ถูกนำไปใช้พัฒนาประเทศได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ทำไม?...โครงการขนาดใหญ่หลายโครงการที่ภาครัฐทำ ถึงมีคำว่า “ค่าจ้าง” ให้คนไทยทั้งประเทศรู้สึกเจ็บปวด

เราจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร?

กฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับใหม่ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินโครงการต่างๆ หากการดำเนินการนั้น “อาจจะมีการทุจริต” หรือ “สื่อว่าจะมีการทุจริต” เกิดขึ้น

โดยกำหนดไว้ในมาตรา 35 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 35 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการดำเนินการอย่างใดในหน่วยงานของรัฐอันอาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริตให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่ากรณีมีเหตุอันควรระมัดระวัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวและคณะรัฐมนตรีทราบ พร้อมด้วยข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

หน่วยงานของรัฐและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามคำสั่งกรณีเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนโดยเร็ว และถ้าไม่เกี่ยวกับความลับของทางราชการให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

จากบทบัญญัติของกฎหมายมาตราดังกล่าว เรียกได้ว่า ป.ป.ช. สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้ตั้งแต่ต้น เพียงแค่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริต

คำถามคือ “เหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริต” ที่ว่านี้คืออะไร กินความครอบคลุมมากน้อยเพียงใด?

ถ้าหากันตามตัวบท คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยกเหตุอันควรสงสัยขึ้นมาได้เลย และมอบหมายบุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานภายในดำเนินการตรวจสอบต่อไป

แล้วอย่างนี้ บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานภายในสำนักงาน ป.ป.ช. จะสามารถยกเหตุอันควรสงสัยขึ้นมา แล้วเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่าเห็นควรดำเนินการตรวจสอบต่อไปได้หรือไม่?

คำตอบคือ ได้!

สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการปรับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายใหม่ โดยกำหนดให้มี “สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ทุจริต” ทำหน้าที่รวบรวม ข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และยกเหตุอันควรสงสัย รวมถึงทำหน้าที่ ในการตรวจสอบตามมาตรา 35 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ ดำเนินการตรวจสอบด้วย

ต่อมา เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า “มีเหตุอันควรระมัดระวัง” ก็จะต้องแจ้งให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการนั้นๆ และ

คณะรัฐมนตรีได้รับทราบ พร้อมด้วย “ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข”

“เหตุอันควรระมัดระวัง” ที่ว่านี้ คือ หากไม่มีการทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขบางส่วนหรือทั้งหมดในกระบวนการดำเนินงาน ก็อาจทำให้เกิดการทุจริต หรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ ของรัฐหรือประชาชนได้

มาตรา 35 ของกฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับใหม่ จะช่วยไม่ให้เกิดปัญหา “ค่าโง่” ซ้ำอีกได้มากนักน้อยเพียงใด และจะช่วยให้ เงินภาษีของเราไม่ตกไปอยู่ในกระเป๋าคนโกงได้มากนักแค่ไหน?

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ **ความร่วมมือของทุกภาคส่วน**

มาตรการทางกฎหมายดังกล่าว เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่จะ ช่วยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการตรวจสอบ ความผิดปกติตั้งแต่เนิ่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้การทุจริตเกิดขึ้น เสียก่อน

สำหรับภาคส่วนอื่นๆ ทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่างๆ สามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านนี้ได้โดยการช่วยกันสอดส่อง เฝ้าระวัง และชี้ช่องแจ้งเบาะแสการทุจริต

มีโครงการของรัฐโครงการใดบ้างที่ลงไปในพื้นที่ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบโครงการคือใคร มีความผิดปกติหรือความ ไม่ชอบมาพากลในการดำเนินการอย่างไร ก็สามารถแจ้งข้อมูลไปยัง สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง เพื่อให้ดำเนินการต่อไป ซึ่งหาก ตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นกรณีการทุจริต ก็จะดำเนินการตามที่ระเบียบ และกฎหมายให้อำนาจไว้เพื่อหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แต่หาก เป็นกรณีที่ยังไม่มีกรทุจริตหรือเป็นกรณีที่สามรถจะช่วยกันระงับ ยับยั้งมิให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการหรือประชาชน สำนักงาน ป.ป.ช. ก็จะพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น หรือดำเนินการอื่นๆ ตามความเหมาะสม แก่กรณีต่อไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. 2561 สแกนได้ที่

ตอนที่ 1

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests)

ก่อนที่เราจะไปทำความรู้จักกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) เราควรต้องทำความเข้าใจเรื่องความแตกต่างกันระหว่างเจ้าพนักงานของรัฐกับบุคคลทั่วไปก่อนว่าเป็นอย่างไร

ประเด็น	เจ้าพนักงานของรัฐ		บุคคลทั่วไป
สถานะ	เจ้าพนักงานของรัฐมี 2 สถานะ คือ		บุคคลทั่วไปมีสถานะเดียว คือ
	1) สถานะ : ผู้ใช้อำนาจรัฐ	2) สถานะ : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจรัฐ	- สถานะ : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจรัฐ
หลักกฎหมาย	1) สถานะผู้ใช้ : อำนาจรัฐ : จะทำอะไรต้องมีกฎหมายให้อำนาจในเรื่องนั้นไว้	2) สถานะบุคคล : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้ : ทำอะไรก็ได้หากไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้	- สถานะบุคคล : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้ : ทำอะไรก็ได้หากไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้
	1) สถานะผู้ใช้ : อำนาจรัฐ : มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ	2) สถานะบุคคล : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้ : มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตัว	- สถานะบุคคล : บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้ : มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตัว
ผลประโยชน์	- ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐจะต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะอยู่เหนือประโยชน์ส่วนตัว		

เมื่อเราทราบแล้วว่าเจ้าพนักงานของรัฐมี 2 สถานะ ซึ่งในสถานะบุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ผู้ใช้ใช้อำนาจรัฐนั้นจะต้องมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ในสถานะผู้ใช้ใช้อำนาจรัฐจะต้องมุ่งรักษาประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะไว้ ดังนั้น จึงมีโอกาสเกิดสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ทั้งสองนั้นไม่สอดคล้องกัน เราจึงเรียกสถานการณ์นี้ว่าสถานการณ์การขัดกันระหว่างประโยชน์

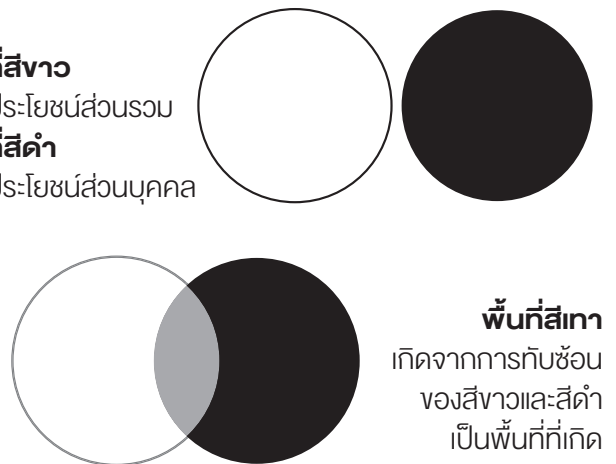
ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน ดังภาพด้านล่างนี้

พื้นที่สีขาว

แทนประโยชน์ส่วนรวม

พื้นที่สีดำ

แทนประโยชน์ส่วนบุคคล

“สถานการณ์การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม”

เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐตกอยู่ในสถานการณ์ของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแล้ว หากเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมกับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้ จะทำให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นกระทำในสิ่งที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

ดังนั้น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม คือ การที่เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการดังกล่าวเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่ หรือการใช้ดุลยพินิจต่างๆ ที่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรัฐ

ตอน การตรวจสอบทรัพย์สิน

ตามรัฐธรรมนูญ

เออ เอ็ง เงอ เอ่อ เอ็ง เจ้ย...

ขอกราบสวัสดี พ่อแม่พี่น้อง
อันว่า ป.ป.ช. มีสามภารกิจ
สามนี้ท่านคง เคยได้ยิน
ยื่นบัญชีนี้ มีความสำคัญ
ความร้ายวายนัน หาใช่สิ่งผิด
อย่างนี้เรียกว่า ร้ายวายนผิดกติ
รอก่อนจะค่อยค่อย แกล้งบอก
ที่มา ของการทำหน้าที่
สูงสุด คือ รัฐธรรมนูญ
บัญญัติไว้ในมาตรา สองร้อยสามสิบสี่
ฉันทใหม่ อะไรหนอมาตรา
มาตรา กล้า ร่อเรือ สระอา
นั่น จะอมยิ้ม หรือจะกลั่นชั้น
มาตรา สองร้อยสามสิบสี่
แยกย่อยเป็นวงเล็บ หรืออนุ
ตรวจสอบทรัพย์สิน อยู่ในอนุสาม
กำหนดตำแหน่ง เพื่อให้ยื่นบัญชี
หนึ่งคือ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
สองคือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
สามคือ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
สี่คือ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
ห้าคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ตำแหน่งที่กล่าวมา ล้วนสำคัญ
เช่นใช้อำนาจไป ในทางที่ผิด
จึงต้องให้ ได้แสดงทรัพย์สิน
รวมทรัพย์สินคู่สมรส และบุตร
ป.ป.ช. จะต้องตรวจสอบ
จบแล้วหลักใหญ่ตามรัฐธรรมนูญ
นั่นคือพระราชบัญญัติประกอบ
เกล้าตอนนี้ คงใช้เวลานาน
เกล้าตอนนี้ คงใช้เวลานาน
เอ๋ชา เอ๋ชา ซา ฉ่า ซา หนอยแม่...

เชิญมาฟังเพลงร้อง แจกแจงแกลงไข
หนึ่งป้องกันทุจริต สองปราบปรามทั่วไทย
ตรวจสอบทรัพย์สิน โดยให้ยื่นบัญชีใจ
เพื่อตรวจสอบพลัน ว่าใครรวนเกินไป
เว้นแต่ทุจริต จนร้ายวายนมากมาย
คงสงสัยแล้วสิ ว่าผิดกติยังไป
รับรองว่าไม่หลอก โปรดติดตามตอนต่อไป
ตรวจสอบทรัพย์สินนี้ มาจากข้อกำหนด
คุณป้าคุณลุง คงพอเข้าใจ
กำหนดหน้าที่ ของ ป.ป.ช. ไว้
ตอบสั้นสั้นว่า คือการเรียกบทกฎหมาย
ไม่ใช่มาดของตา หรือว่ามาดของยาย
ก็เลือกเอาสักอัน แล้วมาฟังต่อไป
ให้อ่านาจหน้าที่ ป.ป.ช. มากมาย
เพื่อแบ่งให้รู้ ชัดเจนง่ายตาย
ให้คณะกรรมการ กำหนดตำแหน่งได้
ตำแหน่งเหล่านี้ เป็นเจ้าพนักงานของรัฐไทย
หรือเรียกนักการเมือง ระดับชาตินั้นใจ
ผู้ตีความรัฐธรรมนูญ รวมทั้งวินิจฉัย
เป็นองค์คณะ ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้
ตรวจการใช้เงินแผ่นดิน หน่วยงานรัฐของไทย
ที่อาศัยอำนาจรัฐ จึงปฏิบัติหน้าที่ได้
และเสี่ยงยิ่งเช่นกัน ที่จะทำผิดกฎหมาย
แอบกระทำทุจริต เพื่อประโยชน์ที่มีควรได้
และบรรดาหนี้สิน เพื่อตรวจสอบความโปร่งใส
ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย
และหลังตรวจสอบ ต้องเผยแพร่ทั่วไป
รายละเอียดพร้อมมูล ต้องอยู่อีกกฎหมาย
รัฐธรรมนูญโดยชอบ มีผลบังคับใช้
คราหน้าจะมาสาน ต่อสร้างความเข้าใจ
คราหน้าจะมาสาน ต่อสร้างความเข้าใจ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 234 (3) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“จากผลงานวิจัย... สู่การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน (1)”

สวัสดีค่ะผู้อ่านทุกๆ ท่าน ผู้เขียนยินดีเป็นอย่างมากที่ได้มีโอกาสประชาสัมพันธ์ข้อมูลผลงานวิจัยของสำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยเองโดยเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. และให้ทุนแก่หน่วยงานต่างๆ ในการทำวิจัย และปฏิเสธไม่ได้เลยว่างานวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการทำวิจัยด้านวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้ชีวิตของเรามีความสบายมากขึ้น การวิจัยหาโรคและแนวทางรักษาโรคต่างๆ และการศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในสังคมต่างๆ ที่น่าสนใจ และงานวิจัยอื่นๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตยังเป็นปัญหาเรื้อรัง และมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นโรคภัยที่กัดกร่อนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก หากจะแก้ไขปัญหาการทุจริตให้หมดไป จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อจะได้เข้าใจและเข้าถึงปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย สามารถนำผลการวิจัยมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้ยึดหลักธรรมาภิบาลและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาระบบการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐให้มีความโปร่งใส

ในบทความนี้จะเกริ่นนำถึงปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และจะนำเสนอผลงานวิจัยที่น่าสนใจในบทความต่อไป หากย้อนไปในทศวรรษ 1950 ภายหลังกุศลสงครามเกาหลีสงบลง ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศเกาหลี แต่ในปัจจุบันกลับถูกประเทศเกาหลีแซงหน้าในด้านความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก ประกอบกับวิกฤตการณ์การเมืองไทยในช่วง พ.ศ. 2548 - 2553 ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่ทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับเสรีภาพสื่อ เสถียรภาพทางการเมืองในไทย

ทั้งยังสะท้อนภาพความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างประชาชนชาวไทย

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยยังเป็นประเทศกำลังพัฒนา และเกิดความขัดแย้งระหว่างคนไทยด้วยกัน คือ การขัดแย้งกันทางด้านผลประโยชน์ เกิดการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งถือเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมายาวนาน ดังจะเห็นได้จากดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ด้วยการนำข้อมูลจาก 9 แหล่งมาคำนวณวิเคราะห์เป็นดัชนี โดยข้อมูลที่นำมาคำนวณสามารถแบ่งเป็น 5 ประเด็นใหญ่ คือ (1) ประสิทธิภาพการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการติดต่อเพื่อดำเนินธุรกิจ (2) การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว (3) ความโปร่งใสในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ (4) สถานการณ์ปัญหาการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย และ (5) การทุจริตทางการเมือง โดยค่าคะแนนของดัชนีนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 100 คะแนน หากประเทศใดได้ 100 คะแนนเต็ม แสดงว่าประเทศนั้นมีความโปร่งใสมากหรือไม่มีปัญหาการทุจริตเลย ลดหลั่นลงไปเป็นลำดับจนถึงประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับ 0 คือ เป็นประเทศที่ไม่มีความโปร่งใสเลยหรือมีการทุจริตสูงมาก ซึ่งจากการ

รายงานผลขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ในช่วง พ.ศ. 2555 - 2561 ประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสน้อยระหว่าง 35 - 38 คะแนนเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์การทุจริตในระดับที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้จากการศึกษาปัญหาการทุจริตที่ผ่านมา มักให้ความสนใจกับการทุจริตในภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ซึ่งในปัจจุบันการทุจริตมิได้จำกัดอยู่ในภาคการเมืองและในระบอบราชการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงธุรกิจภาคเอกชนที่เพิกเฉยต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ การเปิดเผยข้อมูล การค้าขาย หลักทรัพย์และการทำสัญญา โดยไม่ใส่ใจหรือไม่สำนึกต่อการกระทำความผิดตามกฎหมาย อาทิ การประมูลงานที่ไม่เป็นธรรม การกำหนดเงื่อนไขสัญญาที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มธุรกิจที่ตนพอใจ และการละเลยในการพิจารณาการระงับที่รุนแรงขึ้นมากจากการจ่ายสินบน เป็นต้น

การทุจริตเป็นอาชญากรรมร้ายแรงชนิดหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนในประเทศ แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ก็ยังไม่สามารถต้านทานความพยายามแทรกแซงและสกัดกั้นผู้ทุจริตที่มีอำนาจเหนือกว่า จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องให้ความร่วมมือกันเพื่อยุติยังการกระทำดังกล่าวที่อาจก่อผลเสียแก่ทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ การทุจริตได้ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการทำธุรกิจ ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น ระบบการแข่งขันลดลง เกิดความไม่ไว้วางใจและความขัดแย้งระหว่างองค์กร ทำให้ภาคธุรกิจสูญเสียประโยชน์ในที่สุด และในบางครั้งการทุจริตยังทำให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะจากหน่วยงานรัฐที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ขาดการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตน ทำให้ประชาชนบางส่วนที่ทำเพื่อสังคม เมื่อเห็นผู้ที่กระทำการทุจริตหรือมีการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่กลับได้รับการบริการที่ดีและรวดเร็วมากขึ้น ก็หันมาทำตามกันกลายเป็นธรรมเนียมที่ต้องถือปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่ง

ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ปัญหาการทุจริตขยายเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว สังคมเสื่อมโทรม และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ การทุจริตของภาคการเมืองยังทำลายความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตย และยังทำลายความเชื่อมั่นของนานาชาติที่มีต่อรัฐบาล ทำให้ขาดเสถียรภาพทางการเมือง และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบราชการด้วยเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ แล้วคำถามที่ตามมา คือ **“เราจะแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนได้อย่างไร”**

นักวิชาการ และนักวิจัยในหลายภาคส่วนได้ให้ความสนใจและเพื่อร่วมกันหาคำตอบด้วยวิจัยที่มีการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อย่างเป็นระบบในการแก้ไขปัญหาการทุจริตรูปแบบต่างๆ โดยข้อสรุปส่วนใหญ่ในการแก้ไขปัญหามุ่งดำเนินการหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น การปรับปรุงข้อกฎหมายที่ยังมีช่องโหว่ให้เจ้าหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน การบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ระบบการบริหารราชการ การลดการใช้ดุลยพินิจของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ การปรับเปลี่ยนและปลูกจิตสำนึกให้แก่คนทุกช่วงวัยเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน การสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เช่น ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบบัญชี ระบบการแจ้งเบาะแสผ่านช่องทางต่างๆ **“ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างยั่งยืน คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะบทบาทของภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการร่วมตรวจสอบร่วมเปิดเผยข้อเท็จจริงผ่านช่องทางต่างๆ ถ่วงดุลอำนาจรัฐและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของคนในสังคม”**

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชั่วมูล” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวญ อิงการณ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำการทุจริต มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายทำการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากกรณีศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจสุ่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การริ่กาผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวอักษรย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

การสั่งการให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องเปิดซองสอบราคา และไม่ให้งส่งเอกสารแจ้งการประกาศสอบราคา

ข้อเท็จจริง องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งได้ประกาศสอบราคาจ้างเหมาถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และจ้างเหมาก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในวันเดียวกันได้เปิดประกาศสอบราคาดังกล่าว และได้มีการจัดส่งเอกสารประกอบราคาไปยังที่ว่าการอำเภอ ต่อมา นาย ก. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ได้เป็นผู้นำประกาศสอบราคาไปส่งที่ไปรษณีย์ เพื่อส่งไปยังผู้ประกอบการจำนวน 5 ราย ภายหลังได้มีผู้สนใจซื้อแบบเอกสารสอบราคาทั้ง 2 โครงการ จำนวน 6 ราย เมื่อถึงวันยื่นซองสอบราคา ได้มีผู้ยื่นซองเพียงห้างหุ้นส่วน ข. เพียงรายเดียว

นาย ก. ได้สั่งให้นาง พ. จัดทำประกาศยกเลิกการสอบราคาโดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีผู้เสนอราคารายเดียว ทำให้อบต. ไม่สามารถเปรียบเทียบราคาได้ ซึ่งนาง พ. ได้โต้แย้งว่า ตามปกติจะมีการยกเลิกการสอบราคาได้เนื่องจากมีหลักฐานแน่ชัดว่ามีการสมยอมราคา เมื่อห้างหุ้นส่วน ข. ทราบ จึงได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ต่อมาได้มีประกาศสอบราคาคืนใหม่ทั้ง 2 โครงการ โดยได้จัดส่งเอกสารการสอบราคาไปให้ผู้ประกอบการทราบจำนวน 11 ราย และได้จัดส่งปิดประกาศไว้ที่อำเภอด้วย แต่ไม่ได้ส่งเอกสารสอบราคาไปให้กับห้างหุ้นส่วน ข. เนื่องจากนาย ก. เป็นผู้สั่งเจ้าหน้าที่พัสดุไม่ให้ส่งเอกสารไปให้ห้างหุ้นส่วน ข. ทราบว่ามีการสอบราคาครั้งที่ 2 ภายหลังมีผู้สนใจเข้าเสนอราคาทั้ง 2 โครงการ จำนวน 3 ราย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การที่นาย ก. สั่งการให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องทำการเปิดซองสอบราคาในการสอบราคาครั้งแรก แม้มีผู้ยื่นซองสอบราคารายเดียว และสั่งการเจ้าหน้าที่ไม่ให้ส่งเอกสารแจ้งการประกาศสอบราคาครั้งที่สองให้กับห้างหุ้นส่วน ข. การกระทำของนาย ก. จึงเป็นความผิดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 8 และเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 สำหรับคณะกรรมการเปิดซองราคามีความผิดทางวินัย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

ข้อ 8

ผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ดำเนินการตามระเบียบนี้ หรือผู้หนึ่งผู้ใด กระทำการโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริตหรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการสมยอมกันในการเสนอราคา ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือคำสั่ง ซึ่งสามารถใช้บังคับแก่ผู้นั้นแล้วแต่กรณี

การลงโทษทางวินัยตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้ผู้กระทำหลุดพ้นความรับผิดชอบทางแพ่งหรือความรับผิดชอบทางอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 157

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การประเมินคุณธรรม และความโปร่งใส ภาคธุรกิจเอกชน

สำนักงาน ป.ป.ช. มีพันธกิจในการส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกภาคีเป็นเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เข้มแข็ง รวมถึงบูรณาการความร่วมมือเพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อีกทั้งยังมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการ หรือจัดให้มีการรวบรวม วิเคราะห์ ศึกษาวิจัย และเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการทุจริต และประพฤติมิชอบ และอันตรายของการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งการเสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐ หรือภาคเอกชนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงาน ป.ป.ช. ยังคงส่งเสริมสนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตของภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน

สำหรับภาคธุรกิจเอกชน ถือเป็นภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทและความสำคัญร่วมกับภาครัฐ ในการขับเคลื่อนกฎหมายและมาตรการของ ป.ป.ช. เพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ดังที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้มุ่งเน้นบทบาทความสำคัญของภาคธุรกิจเอกชนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก” มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยอาศัยการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย ด้านการบริหารและกลไกอื่นๆ ตลอดจนส่งเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ในส่วนภาคธุรกิจเอกชน ได้มีการกำหนดไว้เฉพาะใน กลยุทธ์ที่ 6 คือ การสนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลัก บรรษัทภิบาล โดยมีแนวทางตามกลยุทธ์ได้แก่ การส่งเสริมการดำเนินงาน ตามหลักบรรษัทภิบาล สร้างแรงจูงใจในการเป็นตัวอย่างองค์กรภาคเอกชน ที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และการกำหนดบทลงโทษกับภาคเอกชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตอย่างเด็ดขาดและรุนแรง นอกจากนี้ ความสำคัญและความจำเป็นในการส่งเสริมให้หน่วยงานภาคธุรกิจ เอกชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต ยังได้มีการบัญญัติไว้ในพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อันแสดงให้เห็นถึงบทบาทภารกิจของกรรมการ ป.ป.ช. และ แนวปฏิบัติของนิติบุคคลภาคธุรกิจเอกชน ประกอบด้วยมาตรา 32 และ มาตรา 176 ตามลำดับ ดังนี้

มาตรา 32 บัญญัติไว้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และ อำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้ในวรรค (2) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการ ทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

มาตรา 176 (หรือมาตรา 123/5 เดิม) บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดให้ ขอลให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือ ประวิงการกระทำความผิดมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับในกรณีที่ผู้กระทำความผิด ตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและ กระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มี มาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความ ผิดนั้น นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรา นี้ และต้องระวางโทษ ปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือ ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. จากการปฏิบัติตาม ยุทธศาสตร์ชาติฯ (ระยะที่ 3) และกฎหมาย ป.ป.ช. ที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการสนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันการทุจริตของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม โดย จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับนิติบุคคลเพื่อป้องกันการให้สินบน และ เป็นช่องทางการให้ข้อมูลและคำแนะนำเชิงวิชาการในเรื่องดังกล่าว, จัดทำคู่มือแนวทางการกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม สำหรับนิติบุคคลในการป้องกันการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ สำหรับ ให้นิติบุคคลแต่ละแห่งนำไปปรับใช้ เพื่อกำหนดมาตรการภายในให้ เหมาะสมกับสภาพบริบทของธุรกิจในแต่ละสถานประกอบการ โดย กำหนดเป็น “มาตรการที่มีประสิทธิภาพสำหรับภาคธุรกิจเอกชนใน การต่อต้านการให้สินบน” เพื่อแก้ไขปัญหการให้สินบนเจ้าหน้าที่ ของรัฐโดยภาคธุรกิจเอกชน

นอกจากนี้ สำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ยังได้ดำเนิน โครงการพัฒนามาตรวัดคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 อันเป็นผล จากการศึกษาทบทวนกรอบการประเมินจากต่างประเทศและ ในประเทศ ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างหลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กรกับการส่งเสริมคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะ หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นคู่ค้า คู่สัญญา หรือได้รับสัมปทานจาก หน่วยงานภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่/มีมูลค่าสูง/มีจำนวนสัญญา มาก ฉบับ โดยได้ศึกษาและพัฒนาร่วมกับบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด จนได้มาตรวัด “เครื่องมือตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกันการทุจริตของ องค์กร” (Verified Private Company for Anti-Corruption: VPAC) และได้ทดลองนำร่องการประเมินตามโครงการส่งเสริม มาตรฐานคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาคธุรกิจเอกชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของมาตรวัด ขอบเขตของหน่วยของการวิเคราะห์ ที่เหมาะสมจากข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในเชิงลึกจากหน่วยงานภาค ธุรกิจเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาพัฒนามาตรวัดการประเมิน ให้สามารถวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ แต่ละหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน ก่อนที่จะมีการขยายผลเพื่อนำไปสู่ การส่งเสริมการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรมและความโปร่งใสในภาค ธุรกิจเอกชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน การดำเนินงานของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน เพื่อส่งเสริมมาตรฐาน คุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน นับเป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกในการป้องกันและลดโอกาส ความเสี่ยงมิให้หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในวงจรการทุจริต ทั้งนี้เครื่องมือตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกันการทุจริตขององค์กร (VPAC) มีจุดเน้นเกี่ยวกับการดำเนินการตามหลักคุณธรรม (Integrity) จริยธรรม (Ethics) และการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Law & Order) โดยมาตรวัดนี้ประกอบด้วยเครื่องมือหลัก 2 ประเภท ได้แก่ VPAC Credit และ VPAC Trust ดังนี้

(1) VPAC Credit (แบบวัดความเข้มแข็ง)

มีสัดส่วนของคะแนน ร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด 100 คะแนน ประกอบด้วย 3 เครื่องมือ ได้แก่

(1.1) VPAC Credit – Governance (แบบวัด ความเข้มแข็งของการกำกับดูแลกิจการเพื่อต่อต้านการทุจริต)

(1.2) VPAC Credit - Internal (แบบวัดความเข้มแข็ง ของการดำเนินการเพื่อต่อต้านการทุจริต)

(1.3) VPAC Credit - Disclosure (แบบวัดความเปิดเผย โปร่งใสเพื่อต่อต้านการทุจริต)

(2) VPAC Trust (แบบวัดระดับความเชื่อมั่น ในคุณธรรมและความโปร่งใสของบริษัท)

ประเมินโดยการวัดความน่าเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก เช่น ลูกค้า คู่ค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีสัดส่วนของคะแนน ร้อยละ 30 ของคะแนนทั้งหมด 100 คะแนน

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดของเครื่องมือตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกันการทุจริตขององค์กร (VPAC) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ซึ่งมีประเด็นย่อยรวม 19 ประเด็น ดังนี้

(1) ค่านิยมและหลักคุณธรรมขององค์กร

(Organizational Values of Integrity)

- ค่านิยมหลัก (Core values)
- นโยบายด้านคุณธรรมองค์กร (Integrity Policy)
- จริยธรรมทางธุรกิจ (Code of Conduct)
- การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร (Role Model)

(2) การดำเนินธุรกิจและระบบการทำงาน

(Business Practices & Operating System)

- ระบบบริหารความเสี่ยงในการยักยอก (Bribery-Fraud Risk Management)
- แนวทางการตรวจสอบสถานะผู้ที่เกี่ยวข้อง (Supply Chain Due Diligence)
- การส่งเสริมกิจกรรมต่อต้านการทุจริต (Encourage anti-corruption Activity)
- นโยบายในการจ่ายเงินบริษัทเพื่อได้รับการอำนวยความสะดวก (Gift/Sponsorship/Donation Policy)
- ระเบียบควบคุมการเกิดการทุจริต (Committee & Personnel Control)

(3) การปฏิบัติตามกฎและการตรวจสอบ

(Compliance & Audit)

- ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System)
- ระบบการกำกับดูแล (Compliance)
- ระบบและกลไกการตรวจสอบ (Auditing System)
- การบังคับใช้ระเบียบต่อบริษัทลูก (Internal Control & Compliance Dissemination)

(4) การสื่อสารและการรวมกลุ่ม

(Communication & Coalition)

- การสื่อสารภายในองค์กร (Internal Communication)
- แนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Procedure)
- การเปิดเผยข้อมูลคู่ค้าต่อภาครัฐ (Government Contractor)
- ช่องทางการแจ้งเบาะแสการทุจริต (Reporting Channel)
- การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อต่อต้านการทุจริต (Coalition & Contribution)
- การปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันและต่อต้านการทุจริต (Standard)

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป สำนักงาน ป.ป.ช. มีแผนดำเนินการที่จะขยายผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเชิงเอกชนให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นหน่วยงานภาครัฐเชิงเอกชนให้กว้างขวางและครอบคลุมทุกประเภทของธุรกิจ และจะมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเชิงเอกชนด้วย เพื่อเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการผลักดันและส่งเสริมมาตรฐานคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐเชิงเอกชน ซึ่งถือเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกได้เป็นอย่างดีในการป้องกันและลดความเสี่ยงมิให้หน่วยงานภาครัฐเชิงเอกชนเข้าร่วมในกระบวนการทุจริตต่างๆ ได้อีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 2

จริยธรรม การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และการทุจริต

จริยธรรม หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติหรือกฎกติกาของสังคมที่คนในสังคมหรือชุมชนนั้นรับรู้รับทราบร่วมกัน เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมให้ประพฤติดี ประพฤติชอบทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม อันจะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยทั่วไปแล้วจริยธรรมมักอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนาหรือกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม แต่นอกจากนั้นแล้วก็ยังมีจริยธรรมที่มาจากขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือค่านิยมของคนในสังคมหรือชุมชนด้วย

จริยธรรมได้ถูกนำมาใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมความประพฤติสำหรับผู้ที่เป็สมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือผู้ประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้การทำงานหรือการประกอบอาชีพเป็นไปอย่างถูกต้อง และดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบอาชีพนั้น รวมถึงความเจริญรุ่งเรืองของกลุ่มหรืออาชีพของตน โดยกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเรียกสิ่งนั้นว่า **“จรรยาบรรณ”** เช่น จรรยาบรรณของแพทย์ จรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์

ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญโดยเฉพาะหน้าที่ในการรักษาประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐต้องรักษาจรรยาข้าราชการและวินัยของข้าราชการ ถ้าหากมีการฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษตามที่กำหนดไว้

กฎหมาย หมายถึง กฎกติกาที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข นอกจากนั้นกฎหมายยังเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพให้แก่ประชาชน ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นกฎกติกาที่สำคัญที่คนในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนก็จะมีสภาพบังคับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ลักษณะสำคัญที่แตกต่างกันระหว่างจริยธรรมกับกฎหมาย คือ กฎหมายนั้นจะต้องมีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีสภาพบังคับที่จะต้องกระทำตาม และมีบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน แต่จริยธรรมนั้นไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อีกทั้งไม่มีสภาพบังคับหรือบทลงโทษที่ชัดเจน โดยส่วนมากจะเป็นการลงโทษทางสังคมแก่ผู้ฝ่าฝืนจริยธรรม เช่น การติฉินนินทา การประณาม การไม่คบค้าสมาคม หรือการขับออกจากสังคม นอกจากนี้ จริยธรรมจะมีความละเอียดอ่อนกว่ากฎหมาย ดังนั้น ถ้าไม่ทำผิดจริยธรรมก็มีโอกาสน้อยที่จะกระทำผิดกฎหมาย

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) มีลักษณะคล้ายกันกับจริยธรรม คือ การกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่เหมาะสม ไม่สมควรกระทำ สภาพการณ์ของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นสถานการณ์ที่เอื้อหรือเปิดโอกาสหรือเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายได้โดยง่าย หรืออย่างน้อยก็เป็นเหตุที่ทำให้สังคมเกิดความไม่เชื่อมั่นหรือเคลือบแคลงสงสัยว่ามีการกระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง หรือมีการใช้อำนาจหน้าที่การใช้ดุลยพินิจต่างๆ ที่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือไม่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อภาครัฐ เพราะฉะนั้นการขัดกันแห่งผลประโยชน์จึงเป็นบ่อเกิดของการทุจริต

ดังนั้น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมจึงเป็นกฎกติกาของสังคมอย่างหนึ่งที่เจ้าพนักงานของรัฐไม่ควรละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่เนื่องจากมีการฝ่าฝืนกันมากขึ้น และการลงโทษทางสังคมนั้นไม่เพียงพอ จึงได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมขึ้นเพื่อหยุดยั้งการกระทำที่ฝ่าฝืนดังกล่าว จึงทำให้การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมมีทั้งเรื่องที่กำหนดเป็นความผิดตามกฎหมาย และไม่ได้กำหนดเป็นความผิดตามกฎหมายแต่ขัดต่อจริยธรรมของสังคม

อ้างอิง : การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา 100
โดยศาสตราจารย์ ดร.กำชัย จงจักรพันธ์

ตอน การมีส่วนร่วมภาคประชาชน ในการตรวจสอบทรัพย์สิน

เออ เอ็ง เอง เอ่อ เอ็ง เง้ย...

ตรวจสอบเออ ตรวจสอบทรัพย์สิน
ตั้งต้นกฎหมาย จากรัฐธรรมนูญ
เรียกสั้นสั้น พ.ร.บ. ป.ป.ช.
โดยกำหนด หมดหลายตำแหน่ง
รับมาตรวจ โดย ป.ป.ช.
จากบัญชี ที่ถูกเปิดเผย
เปิดเผยบัญชี มีกำหนดเวลา
อยู่จังหวัดติดต่อ สปจ.
สปจ. มีเปิดเผย บัญชีนายก
เพื่อพวกท่าน จะได้ไปดู
หากท่านรู้ว่า เขามีทรัพย์สิน
ท่านสามารถชี้ช่อง แจ้งเบาะแส
จะแจ้ง สปจ. หรือทางหน้าเว็บ
รับรองว่า ไม่มีใครรู้
หากสนใจบัญชีของนายก
อีกบัญชีเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในเว็บไซต์ลงประกาศก็มี
ดูไม่ทัน เพราะหมดเวลา
แต่ต้องไป ติดต่อส่วนกลาง
อยากสะดวก ต้องจ้องให้ดี
เจ้าหน้าที่รัฐ เพิ่มทุกสามปี
หลังสามสิบวัน นับจากมีหน้าที่
ทางเว็บไซต์ เปิดเผยร้อยแปดสิบวัน
ส่วนเปิดเผยผลการตรวจสอบ
หากสงสัย อย่าได้รั้งรอ
มาเถิด มาช่วยกันตรวจสอบ
หลังศาลสั่งให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน
ตอบแทน ที่ท่านทำความดี
มาเถิดหนา ช่วยกันแจ้งเบาะแส
มาเถิดหนา ช่วยกันแจ้งเบาะแส
เอ้ชา เอ้ชา ชา ฉ่า ชา หนอยแม่...

ท่านคงเคยได้ยิน พอเข้าใจใช่ไหม
รายละเอียดพร้อมมูล พระราชบัญญัติว่าไว้
เป็นกฎหมายส่งต่อ ให้ปวงชนช่วยตรวจสอบได้
จากหน่วยงานหลายแห่ง ให้ยื่นบัญชีไว้
แต่น้องพี่แม่พ่อ มีส่วนร่วมตรวจสอบได้
ทั้งบอร์ดประกาศเออ ทั้งทางเว็บไซต์
หากท่านดูล่าช้า ขอดูทีหลังก็ได้
หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดท่านใน
ทุกท้องถิ่นทั้งหมด ในจังหวัดทุกราย
ว่าใครมีทรัพย์สินอยู่ มากมายเท่าไร
ที่ไม่แสดงแอบขี้ก แอบซุกซ่อนไว้
ด้วยวิธีหลายแหล่ ขอแค่แจ้งให้ไว้
หรือจะโทรหมายเลข 1205 ก็ได้
คุ้มครองข้อมูลอยู่ โปร่งดวงใจ
รัฐมนตรีทั้งหมด ส.ส. ส.ว. ทั้งหลาย
ระดับสูงที่รู้จัก ปลัดหรืออธิบดีที่สนใจ
อย่าได้ร้อรี กตดูว่องไว
ยังขอดูได้อีกครา อย่าพึ่งเสียใจ
สปจ. ใกล้บ้านท่าน ให้ข้อมูลไม่ได้
เข้าหรือพ้นทุกกรณี นักการเมืองต้องยื่นไว้
ต้องยื่นบัญชี ป่อยกว่านักการเมืองทั้งหลาย
ครบกำหนดยื่นบัญชี จึงจะเปิดเผยได้
ที่ สปจ. บ้านท่าน ได้สามสิบวัน เป็นเงื่อนไข
เปิดเผยอยู่ตลอด ไม่กำหนดเวลาอันใด
กต 1205 เกิดหนอ เจ้าหน้าที่ตอบได้
มีรางวัลแทนตอบ เบาะแสบ่ยึดไว้
มูลค่าของทรัพย์สิน นำมาคำนวณให้
คืนทรัพย์สินนี้ ให้แก่แผ่นดินไทย
เร็วไวอย่าเชื่อนแซ กต 1205 ทันใด
เร็วไวอย่าเชื่อนแซ กต 1205 ทันใด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. (มาตรา 102 และมาตรา 103) ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา 105) ให้มีการเปิดเผยบัญชี
บางตำแหน่งเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมการตรวจสอบ (มาตรา 106) และเปิดเผยผลการตรวจสอบ (มาตรา 111) ผู้ชี้ช่อง แจ้งเบาะแสบ่
อาจได้รับเงินรางวัลจากการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูล ที่เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุด
ของศาล (มาตรา 137)

“จากผลงานวิจัย...สู่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” (2)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(อปท.)

พบกันอีกครั้งนะคะ ในฉบับที่ 2 นี้ จะเป็นการนำเสนอ **ผลงานวิจัยที่ใช้ให้เห็นถึงสภาวการณ์การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)** ซึ่งพบว่า มีสถิติการร้องเรียนเรื่องการทุจริตของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในช่วง พ.ศ. 2553 - 2557 รวมจำนวน 6,260 เรื่อง คิดเป็น เรื่องร้องเรียนเฉลี่ย 1,252 เรื่องต่อปี โดยรูปแบบการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹ มี 5 รูปแบบคือ (1) การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง (2) การทุจริตในทางการเงินและบัญชี (3) การทุจริตในการบริหารงานบุคคล (4) การทุจริตในการบังคับใช้กฎหมาย และ (5) การทุจริตในการบริการ โดยรูปแบบการทุจริตที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ **การทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง** ซึ่งเริ่มมีการทุจริตตั้งแต่ขึ้นสรรหาผู้รับจ้างด้วยการปิดประกาศสอบราคา/ประกวดราคา การเอื้อประโยชน์หรือกีดกันผู้เสนอราคาบางราย การเรียกรับเงินเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการช่วยเหลือผู้ประกอบการบางรายให้เป็นผู้ได้รับงาน โดยมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ตัวเจ้าหน้าที่รัฐที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ระบบการตรวจสอบขาดประสิทธิภาพทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับได้ ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย การถูกครอบงำหรือเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เช่น นักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือใช้ความคุ้นเคยในการปฏิบัติงานที่ยังไม่ถูกต้อง และการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติมากเกินไป ทำให้เห็นช่องว่างในการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพรรคพวก ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของ อปท. ไว้หลายประการด้วย อาทิ การปรับปรุงระบบตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ กำหนดนโยบายให้ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และมีการลงโทษทางวินัยโดยเร็วเมื่อพบการทุจริต ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีการตรวจสอบการทุจริตโดยเร็วเมื่อมีการแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนการกระทำความทุจริตหรือประพฤติมิชอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปราบปรามการทุจริต ควรมีการดำเนินงานเชิงรุกหรือเฝ้าระวังการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงให้การส่งเสริมประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามการบริหาร

งานและการดำเนินงานของ อปท. ให้มากขึ้น โดยให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อสังเกตและจุดบกพร่องที่เสี่ยงต่อการทุจริต

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยอีกหนึ่งงานที่ใช้ให้เห็นถึงปัญหาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ด้วยความรู้ไม่เข้าใจถึงคำว่า **“ผลประโยชน์ทับซ้อน”** ก่อนอื่นผู้อ่านต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่า ผลประโยชน์ทับซ้อนคืออะไร พูดย่างๆ ก็คือ การที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปแอบแฝง หรือนำประโยชน์หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามามีอิทธิพลในการตัดสินใจ หรือใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องนั่นเอง ซึ่งเป็นประเด็นที่เริ่มได้รับความสนใจในสังคมไทย แต่ยังขาดความชัดเจนและนำไปสู่การถกเถียงถึงความถูกต้อง โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีที่ถือปฏิบัติดั้งเดิม เช่น การรับสินน้ำใจจากประชาชนทั้งในรูปตัวเงินและสิ่งของ ซึ่งในบางครั้งอาจตีความเป็นการติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อต้องการรับบริการที่รวดเร็ว เป็นต้น ทั้งนี้จากการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจด้านการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ของเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดของประเทศไทย² ที่ได้มีการสอบถามเกี่ยวกับประเด็นการมีผลประโยชน์ส่วนตัวในรูปของตัวเงิน หรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ และการใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน พบว่า ในภาพรวมประมาณครึ่งหนึ่งของเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรบริหารส่วนจังหวัด (ร้อยละ 52.89) มีการรับรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ในขณะที่ประมาณ 2 ใน 5 ของเจ้าหน้าที่รัฐมีความเข้าใจเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างน้อยและน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และเป็นสัญญาณสะท้อนแนวโน้มของความสุ่มเสี่ยงที่อาจนำไปสู่สถานการณ์การทุจริตในท้ายที่สุด

สำหรับแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจด้านการขัดกันแห่งผลประโยชน์ คณะผู้วิจัยได้เสนอว่า ควรมีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ปรับทิศทางการดำเนินงาน

¹ศิรินันท์ วัฒนศิริธรรม และคณะ. (2561). รูปแบบการทุจริตและปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สำนักงาน ป.ป.ช. นนทบุรี.

²ณัฐวุฒิ สมบูรณ์ยิ่ง. (2561). โครงการการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจด้านการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ของเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดของประเทศไทย, สำนักงาน ป.ป.ช.

สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในทางปฏิบัติ โดยระยะแรกเป็นการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์เนื้อหาเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ผ่านช่องทางต่างๆ จัดอบรมและจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

โดยจะยกตัวอย่างแนวทางปฏิบัติที่ดีเลิศจากต่างประเทศ³ 2 กรณี ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

► **กรณีของ United Nations Office of Drug Control and Crime Prevention (UNODCCP)⁴** ที่ได้เสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งองค์กรไตรภาคีในการเฝ้าระวัง และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ อปท. ให้อยู่ในกรอบของคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างศักยภาพในการดำเนินงานต่อต้านการทุจริตให้ดีขึ้น โดย อปท. ควรมีการจัดตั้งองค์กรหนึ่งขึ้นมาให้มีลักษณะเป็น “องค์กรไตรภาคี” (Local Integrity Steering Committees and Operational Boards) ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากคณะผู้บริหาร จากสภาท้องถิ่น และจากภาคประชาสังคม ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ อปท. ให้อยู่ภายใต้กรอบของความถูกต้องชอบธรรม และมีขอบเขตภารกิจที่สำคัญ คือ การสร้าง หรือกำหนดกรอบคุณธรรมในการปฏิบัติงานของ อปท. รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบในการนำกรอบคุณธรรมไปสู่การปฏิบัติ การสอดส่องดูแลการบริหารงานของ อปท. ให้เป็นไปตามกรอบคุณธรรมในการปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนด เช่น การจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน การควบคุมดูแลการบริหารของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการต่างๆ การเป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ จากประชาชน และส่งต่อเรื่องดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

► **กรณีตัวอย่างแนวทางปฏิบัติของประเทศบราซิล** ที่ได้มีการปฏิรูประบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจและมีอิสระเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความไม่ไว้วางใจการรวมศูนย์อำนาจการปกครองของรัฐบาลกลางในยุครัฐบาลเผด็จการที่ผ่านมาในอดีต กรณีของประเทศบราซิลจึงเป็นกรณีที่รัฐบาลส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลถือว่ามีอิสระในการบริหารงานค่อนข้างสูงมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ความโปร่งใสในการบริหารงาน

ราชการส่วนท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นตามมา ก่อให้เกิดการได้ริเริ่มโครงการที่มาจากความต้องการที่จะปรับปรุงกระบวนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ดำเนินการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่าง องค์การเพื่อความโปร่งใสในนาชาติประจำประเทศบราซิลกับกลุ่มนักคิด (Think-Tank) แห่งเมืองริโอเดอจาเนโร เทศบาลเมืองซานตาคาทารินาร์ โดยมีเป้าหมายของการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การเสริมสร้างศักยภาพในการเฝ้าระวัง และพิทักษ์สิทธิของประชาชน (The Watchdog) ขององค์กรภาคประชาสังคม สำหรับเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในโครงการนี้ คือ การนำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลมาทำการวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลในการนำข้อมูลที่ผ่านมาวิเคราะห์มาเป็นเครื่องมือในการเทียบกำหนด (Benchmark) ต้นทุนการดำเนินงานที่สมเหตุสมผล และในกรณีที่ตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีลักษณะงานที่เหมือนหรือใกล้เคียงกับงานที่เทศบาลอื่นๆ ได้ดำเนินการไปก่อนหน้านี้แล้ว ทำให้สามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ ฐานข้อมูลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ต่อองค์กรภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปในการนำไปใช้ควบคุมการตรวจสอบและการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการสาธารณะได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับสถิติการร้องเรียนที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รูปแบบการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด รวมถึงปัจจัยเสี่ยงในการทุจริต ทั้งที่เกิดจากตัวเจ้าหน้าที่ ระบบบริหารงาน การบังคับใช้กฎหมาย แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งแนวทางการปฏิบัติที่ดีเลิศจากต่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวทางการปฏิบัติจากประเทศที่เราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของ อปท. ให้มีความโปร่งใสมากขึ้นจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน

³United Nations Office of Drug Control and Crime Prevention. Anti-Corruption Tool Kit. Version 3 revised. January. 2002. (อ้างจาก อภิชัย พันธเสน. (2551). การศึกษาแนวทางความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ช. หน้า 109 - 111.)

⁴ปัจจุบัน คือ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชั่วมูล” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวช. อิงการณ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำการทุจริต มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายทำการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากกรณีศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจสุ่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การริกาผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวอักษรย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

ทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลในครอบครัว

ข้อเท็จจริง นาย ก. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง กับพวกได้ร่วมกันดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง งานตกแต่งภายในและจัดซื้อวัสดุเพื่อ ตกแต่งและใช้ในพิธีเปิดอาคาร โดยมีการ แบ่งจ้างรวม 4 สัญญาจ้าง และแบ่งซื้อเก้าอี้ และโต๊ะพับอีก 3 สัญญา นอกจากนั้นบริเวณ เดียวกันและในระยะเวลาเดียวกันยังแบ่งจ้าง เพื่อปรับปรุงสำนักงานภายในโรงพยาบาล อีก 4 สัญญา โดยผู้รับจ้างหรือผู้ขายเป็น บริษัทเดียวกันควรจะจ้างหรือซื้อพร้อมกัน ในคราวเดียว แต่ นาย ก. กับพวกกลับแบ่ง ซอยสัญญาให้วงเงินในการจัดซื้อหรือ จัดจ้างแต่ละครั้งไม่เกิน 100,000 บาท เพื่อใช้วิธีตกลงราคาให้อยู่ในอำนาจอนุมัติ

ของตน โดยมีบริษัทซึ่งเป็นกิจการของ น้องสาว นาย ก. เป็นผู้รับจ้าง จึงเป็นการ จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม และเอื้อประโยชน์ให้แก่ บริษัทของน้องสาว

พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2535
สแกนได้ที่

ประมวลกฎหมายอาญา
สแกนได้ที่

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. และพวก มีมูลเป็นความผิด ทางวินัยร้ายแรง ตาม พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 82 วรรคสาม และมาตรา 85 วรรคสอง และมีมูลเป็น ความผิดทางอาญา มาตรา 157 ประกอบมาตรา 83 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคา
ต่อหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. 2542

พิจารณาผลการประกวดราคาเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทเอกชน

ข้อเท็จจริง นาย ก. ได้รับการแต่งตั้งให้ทำ หน้าที่ประธานกรรมการพิจารณาผลการ

ประกวดราคาโครงการให้เอกชนประกอบการ ขนถ่ายตู้สินค้าขึ้น-ลงรถไฟ ได้ร่วมกับ นาย ข. และ นาย ค. กรรมการพิจารณา ผลการประกวดราคาโครงการดังกล่าว โดย ดำเนินการพิจารณาผลการประกวดราคา ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของข้อเสนอด้าน เทคนิค (TOR) เพื่อให้บริษัทเอกชนผู้เข้า ร่วมเสนอราคายาวหนึ่งผ่านคุณสมบัติ อันเป็น การฝ่าฝืนระเบียบ และมุ่งหมายมิให้มีการ แข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม และกีดกันผู้เสนอราคายื่น

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. นาย ข. และ นาย ค. เป็นความผิด ทางวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิด อาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 และมาตรา 12

หลักสูตร ด้านทุจริตศึกษา

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) **ยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต”** ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ **“ไม่ทนต่อการทุจริต”** โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลากองสังคมในทุกระดับช่วงวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณธรรมจริยธรรม ป้องกันการทุจริต ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยดำเนินการผ่านสถาบัน หรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาสังคมให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม และเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ และได้กำหนด 4 กลยุทธ์ ในการขับเคลื่อน ดังนี้ **กลยุทธ์ที่ 1** ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม **กลยุทธ์ที่ 2** ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลากองสังคมเพื่อต้านทุจริต **กลยุทธ์ที่ 3** ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และ**กลยุทธ์ที่ 4** เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีคำสั่งที่ 646/2560 สั่ง ณ วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร หรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานด้านการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน จากทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน นักศึกษาในทุกระดับชั้น ทั้งในส่วนของการศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมให้แก่บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ โดยแต่ละระดับการศึกษาจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต)
2. หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”)
3. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (ตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ)
4. หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต)
5. หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต)

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างพลเมืองที่ซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ประเทศชาติ ทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันลดลง และดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยมีค่าคะแนนสูงขึ้น บรรลุตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ 3 โดยเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) *สามารถสแกนข้อมูลมติดัชนีรัฐมนตรีดังกล่าว ได้ที่ QR code นี้

4 ชุดวิชาประกอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

ชุดวิชาที่ 1 การคิดแยกแยะระหว่าง

ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

เป็นชุดวิชาที่เน้นการแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนระบบการคิดของคนในสังคม แยกแยะให้ได้ว่า “เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนตน เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม” โดยนำวิธีคิดแบบฐาน 10 (Analog thinking) และวิธีคิดแบบฐาน 2 (Digital thinking) มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงวิธีคิด จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานต่อต้านการทุจริต ระบบคิดที่จะกล่าวถึงนี้ คือ “ระบบคิดฐานสิบ (Analog)” กับ “ระบบคิดฐานสอง (Digital)” ซึ่งเป็นการนำมาประยุกต์ใช้และเปรียบเทียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไปเป็น “หลักคิด” ในการปฏิบัติงานให้สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างเด็ดขาด

ทำไม? จึงใช้ระบบเลขฐานสิบ (Analog) และระบบเลขฐานสอง (Digital) ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน เรามาทำความเข้าใจระบบ ฐานสิบ (Analog) และระบบฐานสอง (Digital) กันเถอะ *สามารถสแกนข้อมูลระบบฐานสิบ และระบบฐานสอง ได้ที่ QR code (จุลสาร สรรสาระ รู้...สู่ทุจริต ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 หน้า 6 คอลัมน์ แก่ทุจริต “คิดฐานสอง”)

ชุดวิชาที่ 2 ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต

การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เป็นการปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลางานสังคมในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นพลเมืองดี มีจิตสาธารณะ ผ่านทางสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลางานสังคม เพื่อให้เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ เกิดพฤติกรรมที่ละเอียดต่อการกระทำผิด การไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต คืออะไร

คำว่า “ความละเอียด” และ “ความไม่ทน” ได้มีการให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า “ละเอียด” หมายถึง การรู้สึกละเอียดที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควร เช่น ละอองที่ละเอียด ละอองใจ

ความละเอียด เป็นความละเอียดและความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะกระทำ ทำให้ตนเองไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือ มีความละเอียดใจ ละเอียดต่อการทำผิด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า **ทน** หมายถึง การอดกลั้นได้ ทนอยู่ได้ เช่น ทนด่า ทนทุกข์ ทนหนาว ไม่แตกหักหรือบอบสลายง่าย

ความอดทน คือ การรู้จักอดทนและอดทน เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่นคง แน่วแน่ต่อสิ่งที่รอคอยหรือสิ่งที่มุ่งใจให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี

ไม่ทน หมายถึง ไม่อดกลั้น ไม่อดทน ไม่ยอม

ดังนั้น **ความไม่ทน** หมายถึง การแสดงออกต่อการกระทำที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือสังคมในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะทั้งในรูปแบบของกิริยา ท่าทาง หรือคำพูด

ความไม่ทนต่อการทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การแฉกเพื่อซื้อของการแฉกเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกแฉกจึงต้องแสดงออกให้ผู้ที่แฉกรับรู้ว่าตนเองไม่พอใจ โดยแสดงกิริยาหรือบอกกล่าวให้ทราบเพื่อให้ผู้ที่แฉกยอมที่จะต่อท้ายแถว กรณีนี้แสดงให้เห็นว่า **ผู้ที่ถูกแฉกไม่ทนต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และหากผู้ที่แฉกไปต่อแถวก็จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีความละเอียดต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องเป็นต้น**

บุคคลจะมีความไม่ทนต่อการทุจริตมาก-น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ แล้วมีพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งการแสดงกิริยาหรือการกระทำจะมีหลายระดับ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การประกาศให้สาธารณชนรับรู้ การแจ้งเบาะแส การร้องทุกข์กล่าวโทษ การชุมนุมประท้วง ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่รุนแรงที่สุด เนื่องจากมีการรวมตัวของคนจำนวนมากและสร้างความเสียหายอย่างมากเช่นกัน

ความไม่ทนของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ส่งผลในทางไม่ดี ต่อตนเองโดยตรง สามารถพบเห็นได้ง่าย โดยปกติทุกคนมักจะทนต่อสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีและส่งผลกระทบต่อตนเองอยู่แล้ว และมักจะแสดงปฏิกิริยาออกมา แต่การที่บุคคลจะไม่ทนต่อการทุจริตและแสดงปฏิกิริยาออกมานั้นอาจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มยอมรับการทุจริต เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือให้งานสามารถดำเนินต่อไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งการยอมรับการทุจริตในสังคมปัจจุบันไม่ว่าแม้แต่เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มองว่าการทุจริตเป็นเรื่องไกลตัว ไม่มีผลกระทบต่อตนเองโดยตรง

ดังนั้น การที่บุคคลจะเกิดความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริตได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างให้เกิดความตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตในทุกรูปแบบ ทุกระดับ ซึ่งหากสังคมเป็นสังคมที่มีความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริตแล้ว จะทำให้เกิดสังคมที่น่าอยู่ และมีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

ชุดวิชาที่ 3 STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

ในพุทธศาสนาชาตินี้ หน้าที่ 3 ได้มีการวิเคราะห์ภาพอนาคตของประชาชนและสังคมไทยไว้ว่า หากพุทธศาสนาชาตินี้ ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนของสังคมไทยนำไปปฏิบัติจริง ประชาชนไทยจะมีความตื่นตัวต่อการทุจริตมากขึ้น มีความสนใจต่อข่าวสารและตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อประเทศมากขึ้น มีการแสดงออกซึ่งการต่อต้านการทุจริตทั้งในชีวิตประจำวัน การแสดงออกผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการกระบวนการกล่อมเกลากลับมาทางสังคมว่า การทุจริตถือเป็นพฤติกรรมที่นอกจากจะผิดกฎหมายและทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศแล้วยังเป็นพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรม ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ ประชาชนจะเริ่มเรียนรู้การปรับเปลี่ยนฐานความคิดที่ทำให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้ วัฒนธรรมทางสังคมที่มีฐานอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะหล่อหลอมให้ประชาชนไม่กระทำการทุจริต เนื่องจากมีพื้นฐานจิตที่พอเพียง มีความละเอียดต่อการทุจริตประทุพผิมชอบ และไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำการทุจริตอันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

ทั้งนี้ เพื่อให้ภาพอนาคตสามารถบรรลุผลได้จริง หน่วยงานทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญอย่างแท้จริงต่อการปรับประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบกับหลักการต่อต้านการทุจริตอื่นๆ เพื่อสร้างฐานจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล โดยประยุกต์หลัก “STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต” ซึ่งคิดค้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร.มานิ ไซธีรานูวัฒน์ ในปี พ.ศ. 2560 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

การประยุกต์หลักความพอเพียง ด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต พัฒนาโดย รศ.ดร.มานิ ไซธีรานูวัฒน์, 2560-2562

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา สแกนได้ที่

ชุดวิชาที่ 4 พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ความหมายและที่มาของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพลเมือง

คำว่า “พลเมือง” มีความหมายในหลายแง่มุม และมีการนำไปใช้เทียบกับคำอื่นๆ อาทิ ประชากร ประชาชน ปวงชน และราษฎร ฯลฯ แต่หากพิจารณาให้ละเอียดจะสามารถทำความเข้าใจความหมายของคำต่างๆ ที่คล้ายกันได้ดังนี้

ประชาชน หมายถึง คนทั่วไป คนของประเทศ ซึ่งไม่ใช่ผู้ปกครอง เป็นสามัญชนอยู่ภายใต้รัฐ เช่น ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องรู้กฎหมาย ใครจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ได้ **ประชากร** หมายถึง คนโดยทั่วไป โดยมักใช้ในกรณีพิจารณาถึงจำนวนปัจจุบัน คำว่า ราษฎร และประชาชน มีความหมายใกล้เคียงกันมาก แต่ประชาชน สื่อถึงการเป็นเจ้าของประเทศ และเจ้าของอำนาจอธิปไตย มากกว่าราษฎร ส่วนราษฎรมีนิยามของคนที่ไม่เสียเปรียบ คนที่ด้อยกว่าอยู่ด้วย และมีนิยามความหมายเป็นทางการน้อยกว่าคำว่า ประชาชน เช่น แม้เราจะเป็นราษฎรธรรมดา แต่ถ้าผู้บริหารประเทศคดโกง ฉ้อราษฎ์บังหลวง เราก็คงต้องไปคัดค้าน ที่ผ่านมามีราษฎรมักจะกดขี่ราษฎร ดังนั้น **ราษฎร** แปลว่า คนของรัฐ เดิมหมายถึง สามัญชน คือ คนที่ไม่ใช่ขุนนาง โดยทั่วไปมักหมายถึง คนธรรมดา หมู่คนที่มิใช่ข้าราชการ สำหรับคำว่า “พลเมือง” มีนักวิชาการให้ความหมายสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

พจนานุกรมนักเรียนฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า “พลเมือง” หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน “วิถี” หมายถึง สาย แนว ทาง ถนน และ “ประชาธิปไตย” หมายถึง แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ดังนั้น คำว่า “พลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย” จึงหมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เปรียบเทียบระหว่างความเป็นราษฎรและความเป็นพลเมือง

ความเป็นราษฎร	ความเป็นพลเมือง
ปฏิบัติตามหน้าที่ที่เท่านั้น เช่น เสียภาษี ปฏิบัติตามกฎหมาย ยอมรับกฎหมาย นโยบาย กิจกรรม กิจการต่างๆ ของรัฐ ไม่กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณะ คิดว่าตนเองเป็นผู้น้อย ต้องคอยรับการอุปถัมภ์จากผู้ใหญ่	นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ต้องมีสำนึกในทางการเมือง อย่างน้อยต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือมากกว่านั้น คือ แสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อบ้านเมือง ใช้สิทธิเข้าร่วมการทำการกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับรัฐ มีอิสระภาพ คัดค้าน มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น ให้ความสนใจต่อส่วนรวม มีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง เคารพตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง ไม่อยู่ใต้อาณัติของอุปถัมภ์ หรืออิทธิพลอำนาจของใคร ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคการเมือง และนักการเมือง ไม่รับเงินหรือความช่วยเหลือที่ไม่ควรได้อย่างไม่ถูกต้อง ไม่ซื้อสิทธิ ไม่ขายเสียง เอาใจใส่ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ตรวจสอบ ร้องเรียน เมื่อมีการดำเนินนโยบายผิดพลาด รู้สึกเดือดร้อนเมื่อรัฐบาลทำเรื่องไม่ดี ทำงานผิดพลาด หรือดำเนินนโยบายผิด เป็นฝ่ายรุก เพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย หรือกิจการที่ตนเองเห็นพ้อง สามารถแก้ปัญหาส่วนรวมเบื้องต้นได้ ไม่ต้องรอแต่รัฐบาลมาแก้ไข

ตอนที่ 3

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (Accepting benefits) กับ การรับสินบน (Bribery)

จากตอนที่แล้ว เราได้ทราบว่าเจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ใช้อำนาจรัฐเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมจะดำเนินการใดๆ ต้องมีกฎหมายให้อำนาจในเรื่องนั้นไว้ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐก็เช่นกัน เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ต้องมีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสามารถรับได้ หากฝ่าฝืนก็จะมีผลผิดทั้งนี้ การที่กฎหมายกำหนดให้การรับทรัพย์สินหรือ

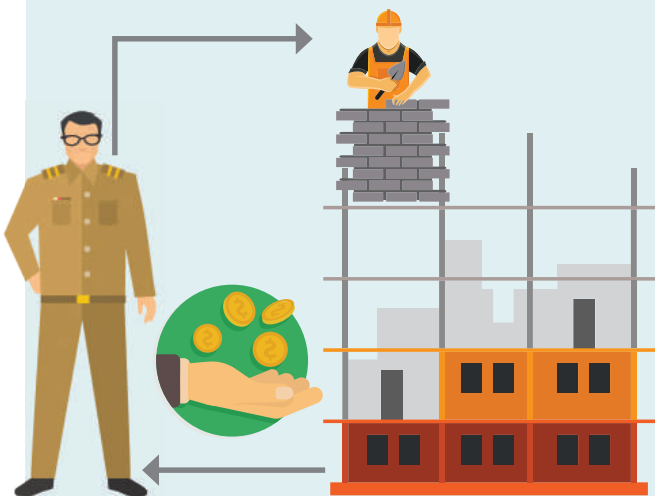
ประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นความผิด เนื่องจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐอาจทำให้ประชาชนหรือสังคมเกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าจะมีการใช้อำนาจหน้าที่หรือการดำเนินการใดๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ให้ทรัพย์สินนั้นหรือไม่ ทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น แม้ว่าในความเป็นจริงเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นได้รับมาจริง โดยมีได้มีการใช้อำนาจหน้าที่หรือการดำเนินการใดๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ให้ทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่การจะพิสูจน์ให้ประชาชนสิ้นสงสัยนั้นกระทำได้ยาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นอาจนำไปสู่การทุจริตในรูปแบบของการรับสินบนโดยใช้อำนาจหน้าที่หรือใช้ดุลยพินิจเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ให้ทรัพย์สิน

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 ได้บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด...

ตัวอย่าง

นาย ก. เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบว่าจ้างนาย ข. เป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ และมีการทำสัญญาไปเรียบร้อยแล้ว นาย ข. ตีใจที่ได้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างนั้น จึงนำเงินจำนวนหนึ่งไปมอบให้แก่ นาย ก. โดย นาย ก. ได้รับเงินจำนวนนั้นไว้ กรณีนี้นาย ก. ไม่มีความผิดฐานรับสินบน เพราะนาย ก. ไม่ได้เรียกรับทรัพย์สินจากนาย ข. และไม่ได้มีการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ นาย ข. แต่นาย ก. จะมีความผิดในเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

การรับสินบน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน... 1) เรียก 2) รับ 3) ยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกะทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษ...

ตัวอย่าง

นาย ก. เป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่พิจารณาที่จะว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ แต่ก่อนทำสัญญานาย ก. ได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากนาย ข. จึงได้เชิญนาย ข. มาทำสัญญาให้ได้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างนั้น กรณีนี้นาย ก. จะมีความผิดฐานรับสินบนเพราะนาย ก. รับทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบและได้มีการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ นาย ข. เข้าเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างโดยเห็นแก่ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้รับมาจากนาย ข. และยังมีผลผิดในเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดด้วย

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตได้ว่าความผิดในเรื่องของการรับสินบนมีลักษณะเป็นการรับทรัพย์สินเพื่อแลกกับการที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ แต่ความผิดในเรื่องของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น เมื่อมีการรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ก็จะมีผลผิดทันที โดยที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะใช้หรือไม่ใช้อำนาจหน้าที่ก็ตาม

ตอน พฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ

เออ เอ็ง เจอ เอ่อ เอ็ง เจ้ย...

อะไรหนอ ชั่งใจ
เพื่อทรัพย์สิน เงินทองล้านฟ้า
หรือประโยชน์ อันมิควรได้
อย่างไร ก็ต้องบอกว่าไม่ควร
หน้าทีนั้น ควรทำเพื่อประชา
มิใช่อ้าง รับทรัพย์สินเงินทอง
คนหนึ่งทำ คนสองตาม
ทุจริต กันอย่างเพิลิตเพลิน
เสพลุช แค่เพียงบางคน
พอใจหรือ แค่เศษเงิน
ประโยชน์ท่าน เขาชักไปเป็นพัน
ตื่นเถิดหนา เหล่าพี่น้องไทย
พบเจอ ผู้ร่ำรวยผิดปกติ
ร่ำรวยผิดปกติ เป็นยังง
เช่นมีทรัพย์ มากเกินไป
หากผู้ใด ต้องยื่นบัญชี
หากบัญชี ไม่ต้องยื่นหรือเปิดเผย
รายได้รับเพียง ไม่กี่บาท
มีรถหรู หรือสร้างบ้านใหญ่โต
ทรัพย์สินนั้นได้มา จากที่ใด
ไม่เพียงแต่ มีทรัพย์สินเพิ่ม
เงินใช้หนี้้นั้นมา จากที่ใด
มีทรัพย์มาก แต่ไม่รู้ที่มา
ถามไป ไม่มีใครรู้
ไม่ใช่เพียงกลุ่มนักการเมือง
บุคคลอื่น เพื่อนฝูงหมู่ญาติ
พบเห็น ผู้ร่ำรวยเกินฐานะ
ของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือนักการเมือง
หากศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
ทำเพื่อชาติ แต่ได้ที่ตนเอง
ทำเพื่อชาติ แต่ได้ที่ตนเอง
เอ้ชา เอ้ชา ชา ฉ่า ชา หนอยแม่...

ให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลาย กระทำทุจริต
หรือว่าหน้าตา หรือเอกสิทธิ์
ความสุขสบาย ของตนและคนใกล้ชิด
ที่ว่าไม่ควร เพราะเป็นสิ่งที่ผิด
เที่ยงตรงทรงคุณค่า คุณแลดูญาติมิตร
เดิมความอยากไม่รู้พร่อง เบ่งล้าพองเป็นเนืองนิตย์
ไม่มีใครห้าม เกิดวัฒนธรรมผิดผิด
แล้วชาติจะเจริญ โภท่านอย่าได้คิด
แล้วท่านเล่าประชาชน ยังยากจนอยู่เป็นนิจ
ได้มาก็ขอเงิน แท้เงินตนไม่สะกิด
คืนท่านแค่สตางค์ กลับรักกันดูญาติสนิท
เอาคืนสิ่งที่ควรได้ ไม่ต้องรอฟ้าลิขิต
กต 1205 สิ แจ้ง ป.ป.ช. ให้พิชิต
โอ้ยเข้าใจง่าย คือร่ำรวยแบบผิดผิด
สอดส่องดูได้ จากวิถีชีวิต
ลองเทียบทรัพย์สินกับบัญชี ว่าแสดงหรือปกปิด
ตรงดูได้เลย จากการใช้ชีวิต
แต่ใช้จ่ายเกินขนาด ทรัพย์มากเกินไปจนพิศ
มีที่ดินอีกมากโข เพชรทองโอ่พรวระชิบ
ช่างน่าสงสัย อาจมาได้จากทุจริต
หากหนี้สินเดิม ลดลงก็ต้องคิด
ช่างน่าสงสัย อาจมาได้จากทุจริต
หนี้สินหมดคาตา ที่มาก็ปกปิด
เก็บเงียบบงนอยู่ ทุกเงื่อนงำถูกเบือนบิด
หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ที่ต้องพินิจ
คนเหล่านี้ก็อาจ รับครอบครองทรัพย์สินทุจริต
ไม่รู้ถึงที่มา แต่เป็นบุคคลใกล้ชิด
ของท่านรับแจ้งเรื่อง ป.ป.ช. จะตามติด
รางวัลจากทรัพย์สิน ท่านยอมได้ไม่ต้องคิด
คนทุจริตต้องกลัวเกรง เมื่อพวกเราพร้อมสำแดงฤทธิ์
คนทุจริตต้องกลัวเกรง เมื่อพวกเราพร้อมสำแดงฤทธิ์

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติสืบเนื่องจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย (มาตรา 4)

“จากผลงานวิจัย... สู่การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน (3)”

สวัสดีผู้อ่านทุกๆ ท่าน พบกันอีกครั้งนะคะ ในฉบับที่ผ่านมาเป็นการนำเสนอสถิติการร้องเรียน รูปแบบการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการร้องเรียนมากที่สุด พร้อมกับปัจจัยเสี่ยงในการทุจริต และแนวทางปฏิบัติที่ดีเลิศจากต่างประเทศที่เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสมากขึ้น

ส่วนฉบับนี้จะเป็นการนำเสนอ**แนวทางความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. หน่วยงานรัฐ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชน** ซึ่งที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในเชิงรุกมากขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไปจนถึงการกำหนดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาครัฐ เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนรวมและประชาชนเป็นหลัก รวมทั้งการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐด้วย

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐนี้สามารถนำไปสู่การร่วมแจ้งเบาะแสของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงผลการสืบสวนที่สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถนำมาดำเนินคดีได้ แต่เนื่องด้วยมีเรื่องร้องเรียนเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีจำนวนน้อย จึงทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างปริมาณงานกับผู้ปฏิบัติ ประกอบกับการสืบสวนหรือไต่สวนข้อเท็จจริงของพฤติการณ์การกระทำการทุจริต เป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ซึ่งต้องใช้ความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมากเพื่อให้เกิด

ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้องเรียน จึงทำให้ต้องใช้เวลาเช่นเดียวกัน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องมีการประมวลกฎหมายความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้ข้อมูลระหว่างกันได้ในระยะเวลาสืบสวนสอบสวนที่กำหนดไว้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการปราบปรามการทุจริต คือ การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะเป็กำลังสำคัญในการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริต

United Nations Office of Drug Control and Crime Prevention (UNODCCP) ได้เสนอการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐกับภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชน โดยเสนอว่าภาครัฐจำเป็นต้องมีกรอบแนวทางการดำเนินงาน⁵ ดังนี้

แนวทางการดำเนินการงานการป้องกันกาทุจริต ร่วมกับภาคประชาสังคม

1. การปรับปรุงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะขององค์กรภาคประชาสังคมกลุ่มต่างๆ เพื่อจะช่วยให้กลุ่มประชาสังคมเข้าใจง่าย สามารถสร้างความเข้าใจได้ในวงกว้าง และสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการทำงานร่วมกับสาธารณชน
2. ควรสนับสนุนให้เกิดการศึกษาวิจัยร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคมในประเด็นต่างๆ ด้านการสอดส่องดูแลการบริหารงานของภาครัฐให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และการทำวิจัยเกี่ยวกับการทุจริตในกรณีศึกษาต่างๆ รวมทั้งร่วมกันทำการศึกษาเพื่อติดตามและพัฒนาความก้าวหน้าของรูปแบบวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

⁵ United Nations Office of Drug Control and Crime Prevention. Anti-Corruption Tool Kit. Version 3 revised. January. 2002. (อ้างอิง อภิชัย พันธเสน. (2551). การศึกษาแนวทางความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ช. หน้า 109 - 111.)

3. ควรร่วมกันพัฒนาฐานข้อมูลและเครือข่ายที่จะเป็นประโยชน์ วิเคราะห์และสอดส่องแนวโน้มของปัญหาการทุจริต ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดช่องทางที่ใช้เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต

การดำเนินงานร่วมกับสื่อมวลชน

สำหรับแนวทางที่จะสามารถสร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการต่อต้านการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การที่สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งภายในเครือข่ายฯ นี้จะต้องมีพื้นที่สำหรับสื่อมวลชนแขนงต่างๆ สามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่เข้าร่วมดำเนินการจะต้องให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ตลอดจนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดต่างๆ ระหว่างกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ทั้งนี้เพื่อช่วยทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำหน้าที่ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนกับสื่อมวลชน ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการทำให้สื่อมวลชนสามารถรายงานข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตได้อย่างตรงไปตรงมา และทำให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความมั่นใจมากขึ้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่าจะไม่ถูกนำไปใช้อย่างบิดเบือนจนส่งผลเสียต่อตนเองและหน่วยงาน ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดที่ทำให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนไม่ยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับสื่อมวลชนเท่าใดนัก

แนวทางการสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน

หน่วยงานรัฐควรสนับสนุนกระบวนการเสริมสร้างให้เกิดความร่วมมือกันในลักษณะกลุ่มความร่วมมือประสานงานข้อมูลข่าวสาร

เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มองค์กรภาคธุรกิจเอกชนในการต่อต้านการทุจริตให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างเครือข่ายพันธมิตรในการช่วยเหลือกัน การส่งต่อ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายจะมีส่วนช่วยในการส่งสัญญาณเตือน หรือกระตุ้นให้ตระหนักถึงโอกาสที่องค์กรสมาชิกอาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริต หรือได้รับผลกระทบจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทุจริต ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานในลักษณะป้องกันปราม หรือเป็นการเตือนล่วงหน้า การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้องค์กรธุรกิจเอกชนมีช่องทางที่จะร่วมมือกับองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐในการช่วยเหลือกัน และสามารถต่อต้านการทุจริตได้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ แนวคิดการสร้างความร่วมมือของ International Business Leaders Forum⁶ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจเช่นกัน โดยได้เสนอวิธีการดำเนินงานหรือแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคธุรกิจเอกชนว่าควรประกอบด้วย

- 1) การส่งเสริมให้เกิดการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ จัดทำเป็นฐานข้อมูลสำหรับให้กลุ่มองค์กรที่เป็นสมาชิกได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้โดยสะดวก
- 2) จัดทำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานที่สำคัญๆ ให้องค์กรสมาชิกปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นการทุจริต
- 3) เป็นตัวแทนขององค์กรสมาชิกในการนำเสนอความคิดเห็นหรือมติต่างๆ ที่มีต่อการกระทำใดๆ ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริตต่อองค์กรภาครัฐ และองค์กรอื่นๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่มีส่วนในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเรื่องนั้นๆ รวมถึงการร่วมเสนอแนวคิดในการปรับปรุง และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น
- 4) ร่วมมือกันสร้างช่องทางหรือชุมชนในการร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อใช้เป็น “กลไกในการคุ้มครองต่อการถูกคุกคามจากผู้มีส่วนได้เสียจากการกระทำทุจริต” ที่ทุกองค์กรเครือข่ายสามารถเข้ามาใช้พื้นที่สำหรับการถกเถียง นำเสนอแนวคิด และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการต่อต้านการทุจริตในทุกๆ เรื่อง
- 5) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกรณีตัวอย่างและประสบการณ์การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ประสบความสำเร็จ เพื่อช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ที่ทำให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้น
- 6) ส่งเสริมให้ร่วมมือกันจัดการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาระบบคุณธรรมจริยธรรม และการต่อต้านการทุจริตที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรสมาชิกต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

⁶ International Business Leaders Forum. Case Stories and Examples Implementation of the 10th United Nations Global Compact Principle against Corruption, Business against Corruption. Birgit Errath (editor). the United Nations Global Compact Office. 2006. (อ้างอิง อภิชัย พันธเสน. (2551).การศึกษาแนวทางความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ช. หน้า 109 - 111.)

คดีที่ ป.ป.ช. ชั่วมูล

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชั่วมูล” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวช. อิงการณ์ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำการทุจริต มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายทำการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากการศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจลุ่่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การรักษาสภาพประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวอักษรย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

การทุจริตโดยการเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญา

ข้อเท็จจริง นาย ก. นายกเทศมนตรีตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติให้เทศบาล ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด A จำนวน 11 โครงการ โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด A มีนาย ก. เป็นเจ้าของกิจการที่แท้จริง โดยใช้ชื่อ นาย ข. ญาติของภรรยา เป็นผู้ขอจดทะเบียนจัดตั้ง ห้างหุ้นส่วนดังกล่าว ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2542) มาตรา 48 จตุพศ (3) ที่กำหนดมิให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้มีส่วน ได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่ กระทำให้แก่เทศบาลหรือการพาณิชย์ของ เทศบาล

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. เป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลย ไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วย อำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางที่ จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ซึ่งรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้ออก จากตำแหน่งได้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 73 และเป็นการกระทำความผิด อาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 152 และมาตรา 157 และการกระทำของ นาย ข. เป็นความผิดอาญา ฐานเป็นผู้ สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 152 และมาตรา 157 ประกอบมาตรา 86

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
สแกนได้ที่

ประมวลกฎหมายอาญา
สแกนได้ที่

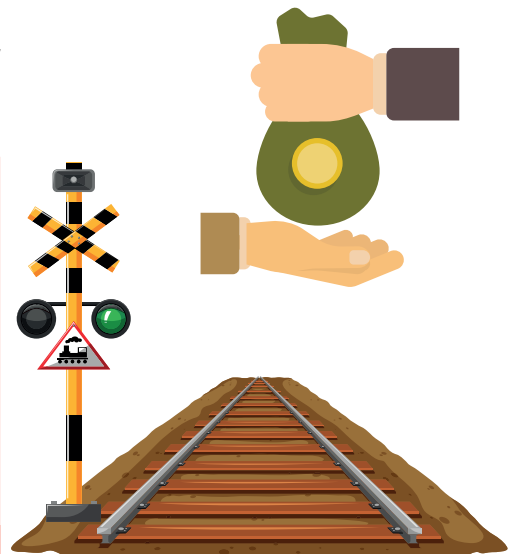

การทุจริตในการจัดซื้อไม้หมอนรองรางรถไฟ

ข้อเท็จจริง การรถไฟแห่งประเทศไทยได้จัดซื้อ ไม้หมอนรองรางรถไฟเป็นไม้เนื้อแข็งจาก บริษัท A และบริษัท B แต่ปรากฏว่าในการ ส่งมอบ บริษัท A มีไม้หมอนไม้เพียงพอ จึงตกลง ให้บริษัท B เป็นผู้ส่งมอบแทน ซึ่งไม้หมอน ของทั้ง 2 บริษัท เป็นไม้เนื้ออ่อนไม่สามารถนำไปใช้งานได้ นาย ก. หัวหน้าพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ ในการจัดหาไม้และควบคุมดูแลการจัดซื้อ จัดจ้าง ได้ร่วมกับ นาง ข. กรรมการผู้จัดการ บริษัท A และนาย ค. กรรมการผู้จัดการ บริษัท B ทุจริตโดยมีการจัดซื้อด้วยวิธีแบ่งซื้อ แบ่งจ้างและรายงานการตรวจรับไม้หมอนต่อ ผู้บังคับบัญชาว่าเป็นไม้เนื้อแข็งถูกต้องตาม

สัญญา ทั้งๆ ที่เป็นไม้เนื้ออ่อน เป็นเหตุให้ การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และ เป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 151, 157 และมาตรา 162 (4) ประกอบมาตรา 83 และการกระทำของ นาง ข. และ นาย ค. เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 และ มาตรา 157 ประกอบมาตรา 86

50,000 บ.

70,000 บ.

150,000 บ.

300,000 บ.

มาตรการป้องกัน “แป๊ะเจี๊ยะ” เครื่องมือต้านโกง ของ ป.ป.ช.

เมื่อพูดถึง ป.ป.ช. หลายคนคงนึกถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ “เฝ้าคนโกงเข้าคุก” หรือทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบรรดาข้าราชการ/นักการเมืองต่างๆ แต่ท่านรู้หรือไม่ว่า...นอกจากภารกิจดังกล่าวแล้ว ป.ป.ช. ยังมีหน้าที่ในการ “ป้องกันการทุจริต” ไม่ให้เกิดขึ้น หรือถ้าเกิดขึ้นแล้วก็หาหนทางแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตในครั้งต่อไปซ้ำอีก

หลายท่านคงเคยได้เห็นหรือได้ยินข่าวจากสื่อมวลชนต่างๆ ในทำนองที่ว่า “ป.ป.ช. เสนอมาตรการป้องกันการทุจริต เรื่องนั้นต่อคณะรัฐมนตรี ป.ป.ช. เสนอข้อเสนอแนะเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี ฯลฯ” เช่น มาตรการแป๊ะเจี๊ยะ มาตรการนม

โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งท่านอาจจะเคยสงสัยว่ามาตรการป้องกันการทุจริต เหล่านี้คืออะไร ใน “สารสาระ รู้...สู่ทุจริต” ฉบับนี้จะได้มาเล่าให้ทุกท่านได้ทราบ

สำหรับท่านที่เคยติดตามจุลสาร “สารสาระ รู้...สู่ทุจริต” ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 คงจะได้รับทราบถึงกฎหมาย ป.ป.ช. ในภารกิจป้องกันการทุจริต ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต และการป้องกันการทุจริตเชิงรุกด้วยกลไกที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และการป้องกันเหตุที่อาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต ซึ่งอาจทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณจำนวนมากจากความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยที่ประชาชนมิได้รับประโยชน์จากภาษีของตนอย่างเต็มที่

ทั้งนี้ ในส่วนของ “การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต” นั้น เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

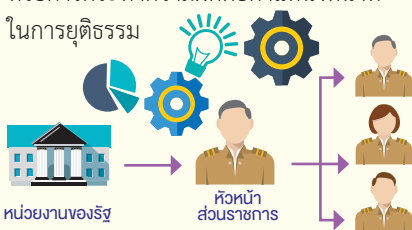
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

มาตรา 32

มาตรา 32 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

1 ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือ วางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม

2 จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งใน ภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

3 เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใด ที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือ ประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี ต่อราชการได้

ในการจัดทำมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเรื่อง ที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อองค์กรตามวรรคหนึ่งได้รับแจ้งมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

หรืออาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า ป.ป.ช. มีหน้าที่และ อำนาจอีกอย่างหนึ่ง คือ เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะ ในเรื่องต่างๆ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการ ทุจริตขึ้นนั่นเอง

ทั้งนี้ ขอยกตัวอย่างมาตรการป้องกันการทุจริต ที่คณะ กรรมการ ป.ป.ช. ได้เคยเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี และได้รับความ สนใจจากสังคมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของ ทุกคน และยังเป็นปัญหาที่คนในสังคมรับรู้มาโดยตลอด แต่ก็ไม่เห็น หน่วยงานใดแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าวจึงได้มีมาตรการ ป้องกันการทุจริตในเรื่องนี้ นั่นก็คือ “มาตรการป้องกันการทุจริต ในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสใน การเข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือ มาตรการ “แปะเจี๊ยะ” นั่นเอง

เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัญหาการเรียกรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา หรือ ที่เรียกสั้นๆ อย่างเข้าใจกันโดยทั่วไปว่า “แปะเจี๊ยะ” เป็นปัญหาที่ อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน ยิ่งใกล้ช่วงเปิดเทอม เรามักจะได้ยิน ข่าวเกี่ยวกับ “แปะเจี๊ยะ” อยู่เป็นประจำ โดยปัญหาการเรียกเก็บ “แปะเจี๊ยะ” เป็นความสมยอมกันระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง กับสถานศึกษาในการให้หรือรับ “แปะเจี๊ยะ” เพื่อให้เด็กได้เข้า

ศึกษาต่อ เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่า คุณภาพการศึกษาของแต่ละ สถานศึกษามีความแตกต่างกัน การชวนหาหาช่องทางเพื่อให้ บุตรหลานของตนได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่เชื่อว่าจะดีกว่าที่อื่น จึง เป็นช่องทางให้สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับเด็ก เข้าเรียนได้มีโอกาสดูแลและสามารถแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ช่องทางในรูปแบบการบริจาคเงินให้แก่ สถานศึกษาและการจ่ายเงินใต้โต๊ะ การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่เรียนเก่ง แต่มีฐานะ การเงินของครอบครัวไม่ดี และอาจต้องถูกกีดกันเพราะที่นั่นมีจำกัด เนื่องจากสูญเสียที่นั่งให้แก่เด็กที่สามารถเข้าศึกษาต่อโดยระบบ ฝากที่มีการบริจาคเงินหรือจ่ายเงินเพื่อให้ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงสภาพปัญหาการทุจริต กรณีเรียกรับ ผลประโยชน์ในระบบการศึกษาของประเทศไทย ที่สมควรต้องม ีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เล็งเห็นความสำคัญของเรื่อง ดังกล่าว โดยมองว่า “แปะเจี๊ยะ” เป็นการให้ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์ตอบแทนที่มีลักษณะเป็นเงื่อนไขต่างตอบแทน จึงไม่ใช่ ลักษณะของการบริจาค หากแต่เป็นการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะ กรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อเสนอ ป.ป.ช. สกัดรับเงินแลกที่นั่งเรียน

เสนอรัฐบาล

1. จัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวให้สอดคล้องข้อเท็จจริง
2. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณ
3. สลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อการศึกษาให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กจนกระทั่งการดำเนินการ
4. สนับสนุนงบประมาณกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561

เสนอ สพฐ.

1. ยกเลิกรับนักเรียนเงื่อนไขพิเศษทั้ง 7 ข้อ

เนื่องจากเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตในการเรียกเก็บรายหัวหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา

2. รับนักเรียนตามประกาศของ สพฐ. ให้เด็กได้ศึกษาต่อในสถานศึกษาใกล้บ้าน
3. ประเมินผลการสอบ คะแนนการสอบ โดยเรียงรายชื่อตามลำดับคะแนนที่สอบแข่งขันได้ กรณีรับเพิ่มให้เรียงรายชื่อตามลำดับคะแนนที่สอบแข่งขันได้
4. แจกจ่ายค่าใช้จาย และเงินบำรุงการศึกษาในประกาศการรับนักเรียนเพื่อให้โปร่งใสตรวจสอบได้
5. ห้ามให้สิทธิพิเศษหรือโควตาแก่สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า ในลักษณะแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ฝากเด็กเข้าเรียน หรือในลักษณะการมีผลประโยชน์ตอบแทน

เสนอกระทรวงศึกษาธิการ

1. พัฒนามาตรฐานการศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้เป็นมาตรฐานหรืออยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน
2. ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจถึงความผิดและบทลงโทษกรณีการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทน เพื่อโอกาสในการเข้าเรียน
3. กำหนดมาตรการป้องกัน ป้องปรามที่จะไม่ให้เกิดปัญหาเด็กฝากและการรับเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับการรับนักเรียนเข้าเรียน
4. สุ่มตรวจสอบรายได้อิงสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังช่วงเวลาการรับนักเรียน โดยเฉพาะที่มอัตรการเพิ่มขึ้นสูง ป้องปรามปัญหาการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ในการเข้าเรียน
5. ลงโทษอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่สถานศึกษาหรือผู้มีอำนาจของสถานศึกษา ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ

ที่มา : <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/361628>

สามารถ Download มาตรการป้องกันการทุจริตในการเรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับเพิ่มเติม ได้ตาม QR Code นี้

สามารถ Download สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ Infographic เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการทุจริตในการเรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตาม QR Code นี้

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 รับทราบมาตรการดังกล่าว ตามที่ ป.ป.ช. เสนอ และกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา

ทั้งนี้ หากท่านสนใจอยากจะได้รับทราบและศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตของ ป.ป.ช. ที่เคยมีการจัดทำและเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ผ่านมา มา สามารถเข้าไปรับชมได้ที่ <https://www.nacc.go.th/naccbpam> หรือ ตาม QR Code

ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ซึ่งจากมาตรการของ ป.ป.ช. นี้ นำไปสู่การที่ สพฐ. ได้ปรับนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัด สพฐ. ในปีการศึกษา 2562 เสียใหม่ โดยเฉพาะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการยกเลิกการรับนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษให้ใช้หลักเกณฑ์ 4 ข้อ (จากเดิม 7 ข้อ) ดังนี้

1. นักเรียนที่อยู่ในความอนุเคราะห์ของผู้บริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้างเพื่อจัดตั้งโรงเรียน ซึ่งมีเงื่อนไขและข้อตกลงร่วมกันมาก่อนมติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562
2. นักเรียนที่เป็นผู้ยากไร้และด้อยโอกาส
3. นักเรียนที่เป็นบุตรผู้เสียสละเพื่อชาติหรือผู้ประสบภัยพิบัติที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ดูแลเป็นพิเศษ

4. นักเรียนที่เป็นบุตรข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนมาตรการฯ ไปสู่การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการร่วมกันตรวจสอบ ติดตาม และสังเกตการณ์การดำเนินการรับนักเรียนประจำปีการศึกษา 2562 โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงในแต่ละจังหวัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ ป.ป.ช. มุ่งหวังจะทำให้เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญในการบูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตทางการศึกษาของประเทศระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ และภาคประชาสังคม สื่อมวลชน พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกิดความตื่นตัวและตระหนักถึงการกระทำผิดในเรื่องการเรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียน และร่วมกันในการเฝ้าระวัง สอดส่อง มิให้มีการกระทำผิดในเรื่องดังกล่าวอันเป็นการสนับสนุนภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรม

ที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงมาตรการป้องกันการทุจริตเรื่องหนึ่งที่ ป.ป.ช. ได้จัดทำขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตตั้งแต่ระดับฐานราก คือ เรื่องการศึกษา เพราะถ้าสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งบ่มเพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติยังมีการทุจริตคอร์รัปชัน และสร้างแบบอย่างที่ไม่ดีให้แก่คนรุ่นหลังแล้ว ก็นับว่าอนาคตของชาติมีความน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาการทุจริตตั้งแต่ระดับฐานรากนี้ จะช่วยซ่อมแซมและเสริมสร้างให้ประเทศไทยก้าวไปสู่สังคมสุจริตได้ในเร็ววัน สมกับความมุ่งหวังที่ ป.ป.ช. และ ทุกภาคส่วนอยากเห็น “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต”

ตอนที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และการรับสินบน

	การรับทรัพย์สิน/ ประโยชน์อื่นใด	สินบน			
		การรับสินบน		การให้สินบน	ตัวกลางเรียกรับสินบน
กฎหมายที่ บังคับใช้	- พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	- ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 148 (ความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ)	- ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 149 (ความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ)	- ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 144 (ความผิดต่อ เจ้าพนักงาน)	- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 (ความผิดต่อ เจ้าพนักงาน)
ผู้ที่อยู่ภายใต้ บังคับของ กฎหมาย	- เจ้าพนักงานของรัฐ ทุกตำแหน่ง รวมถึง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่ง ยังไม่ถึง 2 ปี	- เจ้าพนักงาน	- เจ้าพนักงาน/ สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ/สมาชิกสภา จังหวัด/สมาชิกสภา เทศบาล	- ผู้ใด (ใครก็ตาม)	- ผู้ใด (ใครก็ตาม)
ลักษณะของการ กระทำความผิด	- รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด*	ใช้อำนาจในตำแหน่ง โดยมิชอบ ข่มขืนใจ หรือ จู่โจม เพื่อให้ บุคคลใด 1) มอบให้ 2) หามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดแก่ ตนเองหรือผู้อื่น	1) เรียก 2) รับ 3) ยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดสำหรับ ตนเองหรือผู้อื่น โดยมิชอบ - เพื่อกระทำการหรือ ไม่กระทำการอย่างใด ในตำแหน่ง ไม่ว่า การนั้นจะชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่	1) ให้ 2) ขอให้ 3) รับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดแก่ เจ้าพนักงาน... - เพื่อ จู่โจมให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือ ประวิงการกระทำ อันมิชอบด้วยหน้าที่	1) เรียก 2) รับ 3) ยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดสำหรับตนเองหรือ ผู้อื่น - เพื่อเป็นการตอบแทน ใน การที่จะจู่โจมหรือได้จู่โจม เจ้าพนักงาน... โดยวิธี อันทุจริต หรือผิดกฎหมาย หรือโดยอิทธิพลของตน - ให้กระทำการหรือ ไม่กระทำการในหน้าที่ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่บุคคลใด
โทษ	- จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	- อัตราโทษของ ผู้รับสินบน ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 148 และมาตรา 149 ได้กำหนดโทษ ไว้เท่ากัน คือ จำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท หรือ ประหารชีวิต	- อัตราโทษของ ผู้ให้สินบนกับตัวกลางเรียกรับ สินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 และ มาตรา 143 ได้กำหนดโทษไว้เท่ากัน คือ จำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ		

สรุปง่ายๆ ว่าการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด กฎหมายกำหนดความรับผิดไว้เฉพาะเจ้าพนักงานของรัฐผู้รับทรัพย์สินเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดความรับผิดของผู้ที่ให้ทรัพย์สินไว้ นอกจากนี้ความรับผิดของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวข้างต้นยังครอบคลุมถึงเจ้าพนักงานของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไม่ถึง 2 ปีด้วย แต่ในส่วนของสินบนนั้นแตกต่างจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด คือ กฎหมายกำหนดให้ผู้ให้สินบนและตัวกลางที่เรียกรับสินบนมีความผิดด้วย อีกทั้งในส่วนของผู้รับสินบนนั้นมีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต ซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าผู้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ข้อยกเว้น* กรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินได้มี 3 กรณี คือ 1) มี**กฎหมายอนุญาต**ให้สามารถรับได้ 2) **การรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติ** ที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป (สมควรแก่ฐานะ) 3) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด**โดยธรรมจรรยา** คือ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

หลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา มีดังนี้

3.1) รับจากผู้ใด**ซึ่งมิใช่ญาติ**ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส**ไม่เกิน 3,000 บาท**

3.2) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้น**เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป**

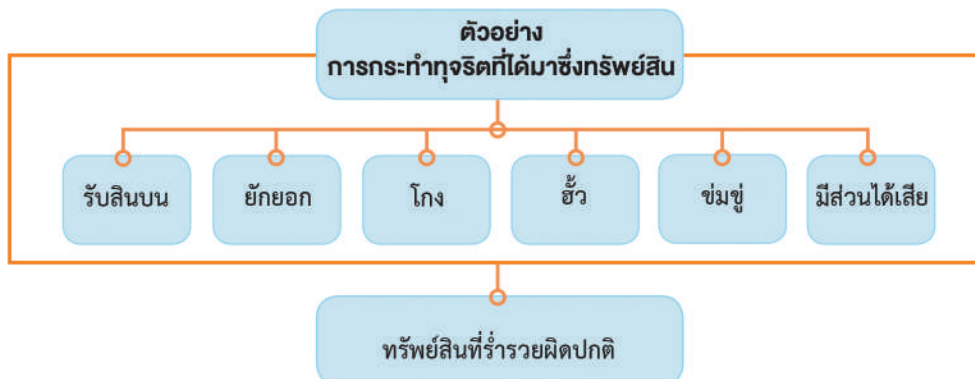
ตอน ทางมาแห่งทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ (1)

เออ เอ็ง เจอ เอ่อ เอ็ง เจ้ย...

วันนี้จะมาต่อ จ้อเรื่องร่ำรวย
ร่ำรวย คือการมีทรัพย์สินมาก
ทุจริตเป็นหนึ่ง หนทางมา
ทุจริตนั้น เป็นการกระทำ
ที่พอใจ เพราะคนทำสมประโยชน์
อันสืบเนื่อง จากการปฏิบัติหน้าที่
แต่ทุจริต เกิดเมื่อใดยากจะรู้
นั่นคือการ ตรวจสอบความร่ำรวย
ความร่ำรวย จากกระทำทุจริต
หนทางหนึ่ง คือ **“รับสินบน”**
ผิดกฎหมาย ทั้งผู้ให้และผู้รับ
ถ้าเกรงกลัว อย่ากระทำหรือข้องเกี่ยว
ร่ำรวย จากการรับสินบน
เช่นลูกหลาน ทั้งที่เก่งควรไต่ถาม
คนที่ได้ คือผู้จ่ายให้มากกว่า
นี่แหละหนา ความชั่วช้าของทุจริต
เจอแบบนี้ ท่านอย่าได้ยินยอม
ทุจริต อีกทางมาแห่งทรัพย์สิน
เช่นมีหน้าที่ เก็บภาษีเข้ารัฐ
หรือมีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการเงิน
หากหนึ่งราย ยักไปไม่ต่ำกว่าแสน
ยักบ่อย ยักมากจนร่ำรวย
ทุจริต ยังมี **“โกง” “ฉ้อ” “ข่มขู่”**
จากตัวอย่างที่ยก ในคราวนี้
ทุจริต แม้ยากหาหลักฐาน
พบร่ำรวยผิดปกติ อย่ารอช้า
พบร่ำรวยผิดปกติ อย่ารอช้า
เออชา เอ๊ชา ซา ฉ่า ซา หนอยแม่...

เชิญคนหล่อคนสวย ช่วยขยับฟังใกล้ใกล้
แต่ทรัพย์สินอันหลายหลาก ที่มาอาจไม่โปร่งใส
แห่งทรัพย์สินอันมีค่า ที่ร่ำรวยผิดปกติได้
ที่มีชอบให้กระทำ แต่คนทำกลับพอใจ
ได้กอดได้โอบ ทรัพย์สินที่มีควรได้
หรือใช้อำนาจหน้าที่ โดยมีชอบทั้งหลาย
กฎหมายจึงได้ปู หนทางสู่ทางอื่นให้
ที่ประชาชนช่วย ป.ป.ช. ตรวจสอบได้
มีจุดชวนให้พิศ หนทางรวยหลากหลาย
ไม่ว่าเรียกให้เงินตน หรือรับที่คนเสนอมาให้
ต้องโดนทั้งโทษปรับ และจำคุกนรกแล้วไหม
หากยังไปเอื้อย เอื้อยจะต้องราชภัย
ตั้งทำนาบนหลังคน ยังยอมทนได้ไฉน
แต่ถูกเรียกได้โต๊ะอาน ขายทั้งบ้านยังจ่ายไม่ไหว
ลูกหลานท่านต้องมา นั่งน้ำตาตกใน
เพราะมันรอนลิด สิทธิที่ท่านสมควรได้
ป.ป.ช. พร้อม กด 1205 เร็วไว
ท่านอาจไม่คุ้นชิน คือ **“ขักขอก”** ทรัพย์สินที่มอบหมาย
แต่ไม่ซื้อสัตย์ กลับยกเอาไปใช้
ขักขักเพลิดเพลิด จนนเงินรัฐหดหาย
รวมทุกรายทั่วแดน จะเกินแสนแค่ไหน
หากท่านรู้โปรดช่วย แจ้ง ป.ป.ช. ทันใด
“มีส่วนได้เสีย” ก็ควรรู้ คราหน้ามาต่อใหม่
คงพอให้น้องพี่ จับตาผู้นำสงสัย
แต่ไม่ยากจัดการ ทางร่ำรวยผิดปกติได้
แจ้ง ป.ป.ช. เล็ดหนา กด 1205 เร็วไว
แจ้ง ป.ป.ช. เล็ดหนา กด 1205 เร็วไว

เป่านกหวีด (1)

“การเป่านกหวีด” คืออะไร?

What is “Whistleblowing”?

สวัสดีผู้อ่านทุกท่านค่ะ เดินทางกันมาถึงครึ่งทางของคอลัมน์นี้แล้วนะคะ ซึ่งใน 3 ตอนสุดท้าย ผู้เขียนจะแนะนำให้ทุกท่านรู้จักกับคำว่า “Whistle blowing” หรือ “การเป่านกหวีด” ทุกท่านคงคุ้นหูกันอยู่ใช่ไหมคะ แต่แท้จริงแล้วการเป่านกหวีดคืออะไร มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องอย่างไรกับการต่อต้านการทุจริต ในประเทศต่างๆ มีกระบวนการเป่านกหวีดหรือไม่ และทุกท่านสามารถเป็นผู้เป่านกหวีดได้อย่างไร ที่นี่...มีคำตอบค่ะ

เมื่อพูดถึง “การเป่านกหวีด” คนไทยส่วนใหญ่มักนึกถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองไทยที่เกิดขึ้นเมื่อหลายปีก่อน แต่แท้จริงแล้ว “การเป่านกหวีด” หรือ “Whistle blowing” เป็นศัพท์ที่นำเข้ามาจากตะวันตก ซึ่งชาวบ้านในยุโรปช่วงศตวรรษที่ 19 ใช้กันโดยทั่วไปเมื่อมีเหตุร้าย โดยตำรวจจะเป็นผู้เป่านกหวีดเพื่อเป็นสัญญาณเตือนภัยให้สาธารณชนและตำรวจอื่นได้รับทราบว่ามีอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วในขณะนั้น โดยในช่วงเวลาประมาณ ค.ศ. 1970 ได้มีการบัญญัติศัพท์ที่เป็นทางการจาก “การเป่านกหวีด” เป็น “การแจ้งเบาะแส”

โดยนักเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวอเมริกันนามว่า ราล์ฟ นาเดอร์ (Ralph Nader) ได้อธิบายว่าการเป่านกหวีดเป็นการต่อสู้ของพลเมืองที่จะต่อต้านการลobbies (lobby) ซึ่งแนวคิดนี้เป็นสาระสำคัญของกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศในประเทศในประเด็นว่า

ด้วยสิทธิที่ลูกจ้างจะส่งสัญญาณเตือนเมื่อเกิดปัญหาต่อการดำเนินกิจการและสิทธิที่จะได้รับอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน หากนายจ้างละเลยกฎเกณฑ์เรื่องความปลอดภัยนี้ ลูกจ้าง

ราล์ฟ นาเดอร์

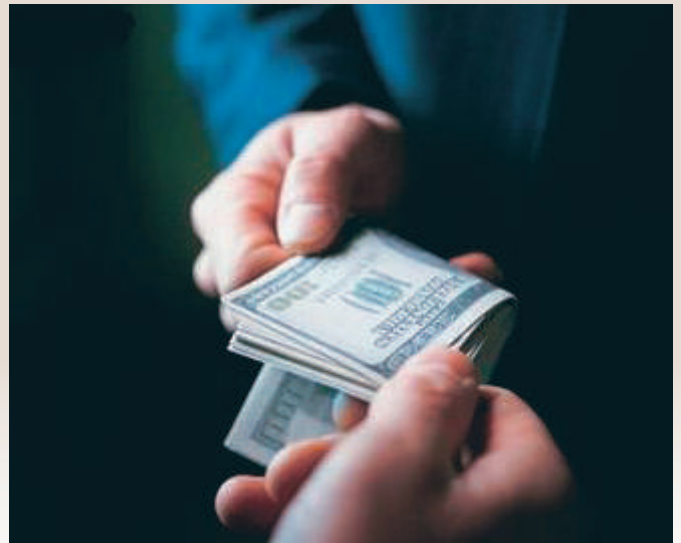

สามารถส่งสัญญาณเตือนให้นายจ้างทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
จึงกล่าวได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับ “การแจ้งเบาะแส” มีต้นกำเนิดมาจากสหรัฐอเมริกา นับเป็นประเทศแรกที่มีริเริ่มบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิด และเรียกผู้แจ้งเบาะแสหรือผู้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิดว่า **“Whistleblower”**

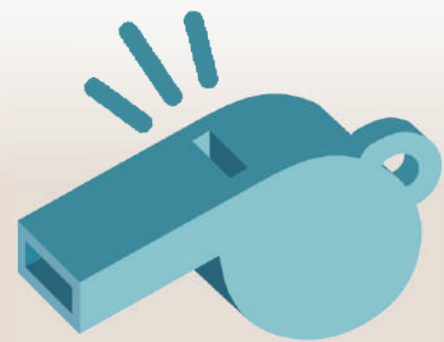
ต่อมาได้มีการนำแนวคิด **“การแจ้งเบาะแส”** มาใช้ในการแจ้งเบาะแสการทุจริต เมื่อได้พบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องผิดกฎหมาย ผิดจริยธรรมของผู้บริหารระดับสูงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรหรือสาธารณประโยชน์ ซึ่งการที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลเหล่านั้น อาจทำให้มีการป้องกันเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่ให้เกิดขึ้นได้ รวมถึงยังสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการแจ้งเบาะแสไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการองค์กรในทางที่ดีตามกฎหมาย หรือควบคุม กำกับ การดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปโดยชอบธรรมและมีความโปร่งใสได้อีกด้วยนะค่ะ

นอกจากนี้ แนวคิดการแจ้งเบาะแสยังมีอิทธิพลต่อกฎหมายภายในของหลายประเทศ และหน่วยงานระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) และองค์กรแห่งสหรัฐอเมริกา (Organization for American States) รวมถึงในหลายประเทศยังได้มีการนำหลักการในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดไปบัญญัติเป็นกฎหมายในประเทศด้วย

สำหรับประเทศไทยของเราก็ได้มีการนำแนวคิดเรื่อง “การแจ้งเบาะแส” มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่นเดียวกัน โดยการแจ้งเบาะแสได้ปรากฏอยู่ในระบบกฎหมายไทยมาได้ระยะเวลานานแล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้มีกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแสประมาณ 25 ฉบับ เช่น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น โดยจะเป็นการกล่าวถึงทั้งผู้แจ้งเบาะแส ผู้รับแจ้งเบาะแส กระบวนการในการแจ้งเบาะแส มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และการให้เงินรางวัลสินบนแก่ผู้แจ้งเบาะแส แต่จากการศึกษาวิจัย เรื่อง **“การศึกษาวิจัยประเมินประสิทธิภาพของผู้แจ้งเบาะแส (The Research on Assessment of Whistleblower's Efficiency)”** พบว่า ในข้อเท็จจริงนั้น “การแจ้งเบาะแส” ยังไม่เป็นที่รู้จักและขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้เท่าที่ควร เนื่องจากขาดความเป็นเอกภาพของกฎหมาย และแนวปฏิบัติ ตลอดจนความยากลำบากและการไม่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส

ประเทศไทยจะมีแนวทางในการพัฒนาระบบและกระบวนการแจ้งเบาะแสให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมกันมากขึ้นได้อย่างไร และในต่างประเทศมีกระบวนการแจ้งเบาะแสที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการแจ้งเบาะแสของประเทศไทยได้อย่างไรบ้าง โปรดติดตามในตอนต่อไปนะค่ะ...

คดีที่ ป.ป.ช. ชี้มูล

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชี้มูล” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวช. อิงการณ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำการทุจริต มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายทำการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากกรณีศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจสุ่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การริ่ผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวอักษรย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

การทุจริตจัดซื้อวัสดุป้องกันโรคไข้เลือดออก

ข้อเท็จจริง นาย ก. ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ใช้อำนาจในตำแหน่ง เสนอญัตติจ่ายขาดเงินสะสมในการจัดซื้อวัสดุ ป้องกันโรคไข้เลือดออกต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และได้รับอนุมัติจากสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแล้ว นาย ก. ได้ร่วมกับ นาย ข. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดซื้อมุ้ง ขนาด 2x2 เมตร ซึ่งเป็นขนาดที่ไม่จำเป็นขาย ในร้านค้าทั่วไป จากนั้น นาย ก. ได้ติดต่อ ร้านค้าที่รับผลิตและจำหน่ายมุ้งแห่งหนึ่งให้ ผลิตมุ้งขนาด 2x2 เมตร และให้พรรคพวก ของตนไปดำเนินการจดทะเบียนร้านค้าเพื่อนำ หลักฐานไปใช้ในการยื่นซองสอบราคาจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด และได้แอบอ้างใช้ ชื่อและเอกสารของร้านอื่นๆ อีก 2 ร้าน ไปร่วมยื่น

เสนอราคาด้วย ซึ่งปรากฏว่าร้านค้าของนาย ก. กับพวกได้รับการพิจารณาในการเสนอราคา และได้ทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนาย ก. กับพวกได้รับประโยชน์จากราคา ส่วนต่างของมุ้งที่ตนกับพวกได้ดำเนินการจ้าง ผลิตไว้ล่วงหน้าแล้ว เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหายจากการจัดซื้อมุ้งในราคาสูง เกินกว่าความเป็นจริง

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดทางอาญาตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 151 มาตรา 152 และมาตรา 157 และ นาย ข. เป็นความผิด ทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 มาตรา 152 และมาตรา 157 ประกอบมาตรา 86

ประมวลกฎหมายอาญา สแกนได้ที่

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของ พนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 สแกนได้ที่

การทุจริตแก้ไขราคากลาง

ข้อเท็จจริง รัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ได้ประกาศ ประกวดราคาจ้างเหมา โดยนาย ก. ในฐานะ ผู้บริหารระดับสูง ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา จ้างเหมาเพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือก คุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่มีคุณภาพและ คุณสมบัติที่เป็นประโยชน์

คณะกรรมการพิจารณาผลการ ประกวดราคาจ้างเหมาได้เสนอรายงานการ พิจารณาผลการประกวดราคาจ้างเหมาต่อ นาย ก. โดยรายงานว่าได้พิจารณาผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่ยังไม่สูงกว่าราคากลาง ต่อมา นาย ก. สั่งการให้ต่อรองราคา ผลการต่อรองราคา ปรากฏว่าบริษัทผู้เสนอได้ลดราคากลางแต่ยังสูง กว่าราคากลาง นาย ก. สั่งการให้เจ้าหน้าที่

แก้ไขราคากลางในบันทึกรายงานผลการ ประกวดราคาของคณะกรรมการพิจารณาผล การประกวดราคาจ้างเหมาให้สูงกว่าราคาที่ บริษัทเสนอ แล้วนำไปสืบเปลี่ยนเอกสารเดิม จากนั้นจึงนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ บริษัทฯ เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริษัทฯ หลงเชื่อว่า ผู้เสนอราคาได้เสนอราคาที่ต่ำกว่า ราคากลาง จึงอนุมัติให้จ้างบริษัทดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นความผิด อาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด ของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของ รัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 8 และ 11 และ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264, 265 และ 268

เปิดปก

กองทุน ป.ป.ช.

กลไกยกระดับการมีส่วนร่วมด้านทุจริต

เมื่อเอ่ยคำว่า “กองทุน” หลายคนอาจคิดถึงเรื่องการเงิน หรือการลงทุนให้เกิดดอกออกผล

ยากนักที่จะเกี่ยวข้องอะไรกับการต่อต้านทุจริต?

แต่ถ้าความหมายของ “กองทุน” คือ เงิน หรือทรัพย์สินที่เอามารวมเป็นก้อนเดียวกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ จุดเริ่มของกองทุนในชื่อ กองทุน ป.ป.ช. คงเป็นก้าวแรกที่มีความเป็นไปได้ว่า เรื่องเงินทุนตลอดจนการใช้จ่ายเพื่อลงทุนจะถูกเชื่อมโยงกับการต่อต้านการทุจริตได้อย่างสร้างสรรค์ และกองทุนนี้จะส่งผลดีต่อส่วนรวมได้แน่นอน ถ้าคนไทยตื่นตัวและยินดี มีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตไปด้วยกัน

ทั้งนี้ เพื่อยกระดับการรับรู้ ไม่ยอม ไม่ทน และไม่เฉยต่อการโกงของภาคประชาชนที่พร้อมแสดงพลังการมีส่วนร่วมด้านทุจริต โดยมีแหล่งเงินจากกองทุนที่สามารถนำไปใช้เพื่อขับเคลื่อนโครงการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการทุจริตในพื้นที่ ทั้งในเชิงป้องกันและป้องปรามการทุจริต และมีกฎหมายรองรับเพื่อการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน

ปัจจุบันจึงมี กองทุน ป.ป.ช. เกิดขึ้น เป็นเครื่องมือหนุนเสริมให้การขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ เดินหน้าได้เต็มที่ ปลดล็อกข้อจำกัดเรื่องเงินสนับสนุนที่จำเป็นในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และต้องการมีส่วนร่วมสร้างสังคมไทยที่ไม่ทนต่อการทุจริต รวมถึงการจัดสรรเงินสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือค่าทดแทนและเงินรางวัล ซึ่งต้องใช้หลายปัจจัยในการผลักดันรวมถึงเงินทุนสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อกระจายอำนาจและขยายโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกป้องกันการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ตามสภาพปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 หรือที่รู้จักกันในชื่อ กฎหมาย ป.ป.ช. โดยเฉพาะในการปกป้องกันการทุจริต มาตรา 33 ยังคงเป็น

สาระสำคัญที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขับเคลื่อนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องนี้ นอกจากนี้กฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับเดียวกัน ในหมวดที่ 10 ยังได้กำหนดเรื่อง กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยผลักดันการมีส่วนร่วมในอีกมิติ เพื่อสร้างความพร้อมเรื่องเงินทุนสำหรับการดำเนินกิจกรรม/โครงการของภาคประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนให้ภาคเอกชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือณรงค์ป้องกันการทุจริต ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย

1. กองทุน ป.ป.ช. คืออะไร มีที่มาอย่างไร

กองทุน ป.ป.ช. จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 162 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 กำหนดให้จัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ช. เรียกโดยย่อว่า **“กองทุน ป.ป.ช.”** มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

(2) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนตามมาตรา 131 และเงินรางวัลตามมาตรา 137

(3) ใช้จ่ายในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 41

(4) ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กองทุน ป.ป.ช. มีระเบียบหลักที่เกี่ยวข้องคือ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

2. คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. และรายรับของกองทุน ป.ป.ช.

ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ข้อ 5 กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า **“คณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”** ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธาน

(2) กรรมการ ป.ป.ช. ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ

(3) เลขาธิการ เป็นกรรมการ

(4) รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เลขาธิการมอบหมาย เป็นกรรมการ

(5) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นกรรมการ

(6) ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ

(7) ผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ

(8) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จำนวนสามคน เป็นกรรมการ

โดยมีหัวหน้าหน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. เป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน **หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช.**

(1) กำหนดนโยบาย กำกับดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

(2) กำกับ ควบคุม และบริหารกองทุน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการกองทุน ป.ป.ช. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(4) พิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน ป.ป.ช.

(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเพิ่มเติมระหว่างปีของกองทุน ป.ป.ช.

(6) พิจารณาและอนุมัติโครงการ/กิจกรรม งบประมาณและอนุมัติค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

(7) พิจารณารายงานผลการดำเนินงานประจำปี การรายงานการเงินของกองทุน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว

(8) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

(9) เสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือหรือพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

(10) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

3. หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช.

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีหน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการให้กับกองทุน ป.ป.ช. คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. คณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารกองทุน ป.ป.ช. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานบริหารกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

4. รายรับของกองทุน ป.ป.ช.

มาตรา 163 กองทุน ป.ป.ช. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสมทบเข้ากองทุน ป.ป.ช.

(2) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.

5. การใช้จ่ายเงินกองทุน ป.ป.ช. (ผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ป.ป.ช.)

ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 กำหนดให้การใช้จ่ายเงินกองทุน ป.ป.ช. ต้องเป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีหรือระหว่างปี เพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

ผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ป.ป.ช. ได้แก่

- **ภาคประชาชน** สำหรับขอรับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

- **ภาคเอกชน** สำหรับขอรับการสนับสนุนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

(2) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือ และค่าทดแทนตามมาตรา 131 และเงินรางวัลตามมาตรา 137

ผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือหรือค่าทดแทนจากเงินกองทุน ป.ป.ช. ได้แก่

- **ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใด**เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ตามมาตรา 131) ซึ่งเป็นบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือหรือค่าทดแทน (ตามระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. 2562)

- **ผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน**ของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ ในการได้ส่วนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายรายผิดปกติ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายรายผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล (ตามมาตรา 137) และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัล พ.ศ. ...

(3) ใช้จ่ายในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 41

ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากกองทุน ป.ป.ช. ได้แก่ บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเห็นชอบให้มีการช่วยเหลือในทางคดี ตาม (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการดำเนินคดี การช่วยเหลือในทางคดี และการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางคดี พ.ศ. ...

(4) ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ป.ป.ช. ได้แก่ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

6. ประโยชน์ของกองทุน ป.ป.ช.

1) สนับสนุนให้ภาคประชาชน และภาคเอกชน สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

2) สนับสนุนการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนให้แก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล

3) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน ซึ่งเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายรายผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยคำสั่งถึงที่สุดของศาล

4) สนับสนุนการคุ้มครองช่วยเหลือในทางคดีแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่

5) สนับสนุนหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในการปฏิบัติการกิจและการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

7. ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

บัดนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ 277/2562 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้... กองทุน ป.ป.ช. จะสามารถจุดประกายการป้องกันการทุจริตเชิงรุก และการร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตได้มากเพียงใด...ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 สแกนได้ที่

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2562 สแกนได้ที่

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ 277/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สแกนได้ที่

ประกาศคณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานและการจัดการกองทุน ป.ป.ช. และค่าใช้จ่ายเงินกองทุน ป.ป.ช. พ.ศ. 2562 สแกนได้ที่

ตอนที่ 5

คดีน้ำมันเกี่ยวกับการรับสินบน

(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2488/2558)

รัฐบาลมีโครงการ “จำหน่ายน้ำมันดีเซลให้แก่ผู้ประกอบการประมงในน่านน้ำเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักร” (โครงการน้ำมันเขียว) เพื่อให้ผู้ประกอบการประมงได้ใช้น้ำมันที่มีคุณภาพ มีราคาถูก และเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าน้ำมันเถื่อน โดยผู้ประกอบการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีสรรพสามิต ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของโครงการ คือ เมื่อเรือบรรทุกน้ำมันไปถึงเขตต่อเนื่องจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบและลงลายมือชื่อรับรอง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยกเว้นภาษี

นาย ก. เป็นเจ้าพนักงานตำรวจน้ำ โดยนาย ก. ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงในโครงการน้ำมันเขียว มีหน้าที่จัดเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบว่าน้ำมันที่บรรทุกมากับเรือได้ขนส่งมาถึงเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรจริง มีปริมาณครบถ้วนตรงตามที่ระบุไว้ในใบกำกับการขนส่ง และเมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วจึงให้ลงลายมือชื่อรับรองในใบกำกับการขนส่งที่กำกับมากับเรือ หลังจากนั้นเรือดังกล่าวจึงสามารถขนถ่ายน้ำมันที่ขนส่งได้ ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของกองตำรวจน้ำมีเรือ 2 ลำที่ใช้ในการตรวจตราเรือบรรทุกน้ำมัน ทำให้การตรวจตรามีความล่าช้าและเรือบรรทุกน้ำมันไม่สามารถไปส่งน้ำมันให้แก่ชาวประมงได้อย่างทั่วถึง

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ชาวประมงร้องเรียนไปยังรัฐบาลถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการประมงได้มีข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ลงเรือบรรทุกน้ำมันไปด้วยตั้งแต่คลังน้ำมันไปจนถึงเขตต่อเนื่อง โดยจะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางค่าอาหารกินอยู่บนเรือ วันละ 500 บาท ต่อคนต่อวัน

สมาคมการประมงเป็นผู้ประสานงานกับผู้ประกอบการเรือบรรทุกน้ำมัน ได้นำเงินไปให้นาย ก. จำนวน 48 ครั้ง รวมเป็นเงิน 3,075,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นเบี้ยเลี้ยงของเจ้าหน้าที่ และนาย ก. ได้ทำหนังสือขอบคุณไปยังสมาคมการประมง และได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่เดินทางไปกับเรือบรรทุกน้ำมันเพื่อตรวจความเรียบร้อยตั้งแต่คลังน้ำมันไปจนถึงเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักร

ศาลฎีกามีคำพิพากษา ดังนี้

1) การตรวจสอบการขนส่งของเรือบรรทุกน้ำมันของเจ้าหน้าที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างหนึ่งในงานปราบปรามการกระทำความผิด ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่เดินทางไปกับเรือบรรทุกน้ำมันไปจนถึงน่านน้ำเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นาย ก. จึงไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆ จากผู้ประกอบการจำหน่ายน้ำมันดีเซล

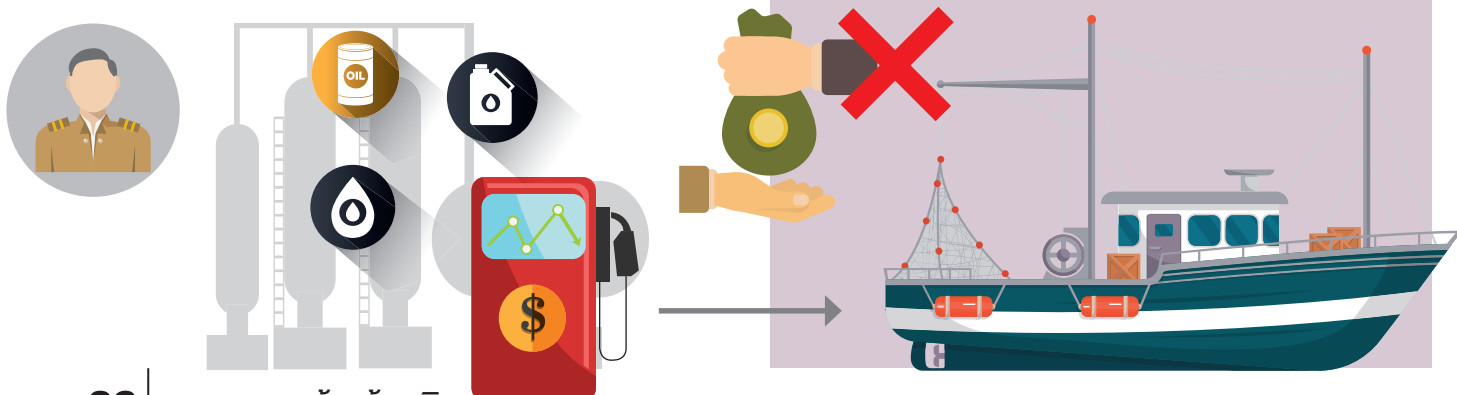
2) การที่นาย ก. รับเงินแล้วสั่งการให้เจ้าหน้าที่เดินทางไปกับเรือบรรทุกน้ำมันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แม้จะนำเงินมาจ่ายให้เจ้าหน้าที่ที่เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในเรือบรรทุกน้ำมันก็ตามก็ถือว่าเป็นการรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหน้าที่ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ดังนั้น การกระทำของนาย ก. จึงเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

3) แม้นาย ก. จะอ้างว่าไม่ได้เรียกรับเงิน และเงินที่ได้รับก็จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ไปปฏิบัติหน้าที่นั้น ก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เพราะข้อเท็จจริงปรากฏว่าหากได้รับเงินจึงจะมีเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่

4) หากนาย ก. เห็นว่าหน่วยงานไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข ไม่ใช่รับเงินอันอาจทำให้ภาคเอกชนได้รับความเสียหาย

บทสรุปจากคำพิพากษาศาลฎีกาการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการจับกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมมิให้เจ้าพนักงานของรัฐกระทำในเรื่องดังกล่าวที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ โดยเจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้เมื่อมีกฎหมายอนุญาตให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับได้

ดังนั้น การที่นาย ก. ยอมที่จะรับทรัพย์สินจากภาคเอกชนจึงเป็นการกระทำที่ให้นาย ก. เข้าสู่สภาวะการลงโทษการจับกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ให้นาย ก. มีการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายต่อเนื่องกันมา เป็นผลให้นาย ก. ได้รับโทษทั้งจำทั้งปรับจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

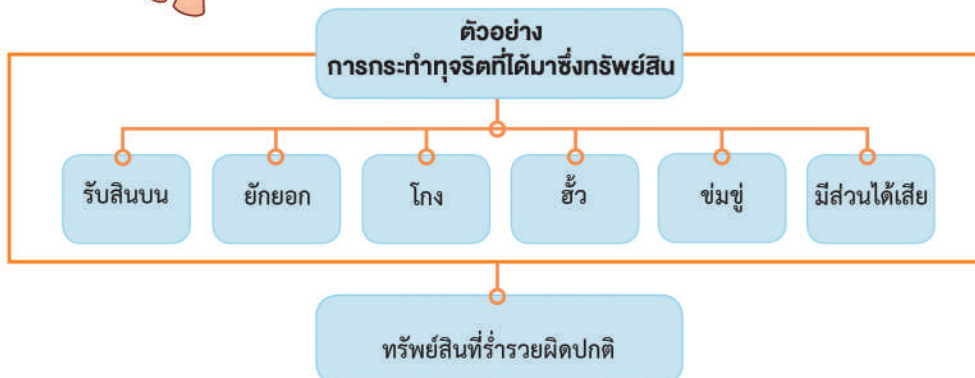
ตอน ทางมาแห่งทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ (2)

เออ เอ็ง เงอ เอ่อ เอ็ง เง้ย...

วันนี้จะมาต่อ เรื่องการทุจริต
เพราะประโยชน์ นั้นล่อลวงตา
ทุจริต เป็นทางมาแห่งทรัพย์สิน
นอกจาก ทุจริตรับสินบน
อีกทุจริต นั้นเรียกว่า **“โกง”**
เช่นโกงรัฐโดย สั่งจ่ายเกินราคา
ของที่ได้ คุณภาพต่ำคาคา
ทำก่อสร้าง กลับกินดินดินปูน
อย่างนี้ มีหรือจะคงทน
แทนที่สร้าง สิ่งแรกเริ่มให้ดี
สร้างโรง'บาลจ้างหมอ จ่ายยาดี
ล้วนเป็นผล ประโยชน์เราทั้งนั้น
พบเห็นคนโกง จนร่ำรวย
คนโกง จะได้ถูกจัดการ
อีกทุจริต นั่นคือการ **“ฮั้ว”**
ที่ถูกต้อง ควรแข่งขันราคา
เช่น งบประมาณตั้งไว้หนึ่งแสน
หากตั้งสูง อาจจะไม่ไ้งาน
แต่ถ้าหาก เกิดการฮั้วขึ้นมา
เจ้าหน้าที่ ที่ร่วมรู้เห็น
ผลคือ รัฐต้องจ่ายสูงเกินจริง
การกระทำ ทุจริตที่เอ่ยม
แม้ทุจริต เมื่อไหร่ยากจะรู้
หากเป็นตำแหน่ง ที่ต้องยื่นบัญชี
ถ้าบัญชี ไม่ต้องยื่นหรือเปิดเผย
พร้อมชื่อ สกุล และตำแหน่ง
และอย่าลืม ข้อมูลของตัวท่าน
พบคนโกงคนฮั้ว จนร่ำรวย
พบคนโกงคนฮั้ว จนร่ำรวย
เอ้ชา เอ้ชา ซา ฉ่า ซา หนอยแม่...

ที่คนทำรู้ว่าผิด แต่ยังคิดกระทำได้
บดบังคุณค่า ความสุจริตไป
ที่ต้องปิดเป็นความลับ เผยที่มาใครไม่ได้
หรือยกยกเพื่อตน ยังมีอีกหลากหลาย
ต่อให้ไม่ถูกเปิดโปง ก็เชื่อมโยงกับทรัพย์สินได้
ส่วนต่างที่เกินมา เรียกเก็บเอาจากผู้ขาย
แล้วจะร้องเรียกหา คุณภาพชีวิตได้ไหม
ที่ควรเรียกกลับหนุน ที่ควรแจ้งกลับขบไหว
ซ่อมไปไม่กี่หน คนก็หาทางสร้างใหม่
เงินเหลือจากนี้ จะได้ใช้อย่างอื่นได้
มหา'ลัยเรียนฟรี ตกลงงานมีเงินใช้
เพียงแต่ไม่รู้กัน ว่าคนโกงฉกเอาไป
พี่น้องโปรดช่วย แจ้ง ป.ป.ช. ทันใด
อย่าปล่อยให้ผลาญ ทรัพย์สินของชาติต่อไป
เป็นการรวมตัว เสนอราคาผิดกฎหมาย
หากฮั้วกันขึ้นมา ราคาจะสูงเกินจริงไป
ผู้ประมูลต้องแข่ง ต่ำกว่าแสนให้มากไว้
ข้อดีการแข่งขัน รัฐจ่ายเงินถูกเห็นไหม
ชักชวนกันตั้งราคา ให้สูงกว่าทั่วไป
รับเงินแล้วละเว้น ไม่ทำตามกฎหมาย
ซึ่งน่าเศร้าจริงยิ่ง เงินรัฐต้องหดหาย
ท่านเห็นไหมว่า นำทรัพย์สินมากมาย
แต่สามารถดู ความร่ำรวยผิดปกติได้
ท่านติดต่อบัญชี ที่เปิดเผยง่ายตาย
ท่านชี้ช่องได้เลย เพียงระบุทรัพย์สินที่สงสัย
ของผู้ที่ถูกแจ้ง เพื่อ ป.ป.ช. ตรวจสอบได้
เพื่อได้รับเงินรางวัล ให้ปลื้มอกปลื้มใจ
แจ้ง ป.ป.ช. ด้วย กด 1205 ทันใด
แจ้ง ป.ป.ช. ด้วย กด 1205 ทันใด

เป่านกหวีด (2)

“การเป่านกหวีด” ในต่างประเทศ

“Whistle blowing” in Foreign Countries

สวัสดีผู้อ่านทุกท่านค่ะ

จากตอนที่แล้วเรายังคงมีคำถามทิ้งท้ายไว้ว่า ประเทศไทย
จะมีแนวทางในการพัฒนาระบบและกระบวนการแจ้งเบาะแสให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมกันมากขึ้น
ได้อย่างไร เราลองดูกันก่อนดีกว่าค่ะว่า ในต่างประเทศมี
กระบวนการแจ้งเบาะแสที่ประเทศไทย
จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางได้
อย่างไรบ้าง

จากการวิจัย เรื่อง “การศึกษาวิจัยประเมินประสิทธิภาพ
ของผู้แจ้งเบาะแส” ได้มีการศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแจ้ง
เบาะแสใน 4 ประเทศ คือ **สหราชอาณาจักร** **สหรัฐอเมริกา** **เครือรัฐ
ออสเตรเลีย** และ **มาเลเซีย** ซึ่งประเทศเหล่านี้ต่างมีกฎหมาย
เกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสมาใช้บังคับเพื่อลดการทุจริต โดยสามารถ
สรุปขั้นตอนการแจ้งเบาะแสดังนี้ค่ะ

นอกจากจะมีขั้นตอนการแจ้งเบาะแสที่ชัดเจนแล้ว สิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนทั่วไป เจ้าหน้าที่รัฐ พนักงานบริษัท หรือ ลูกจ้างของหน่วยงานต่างๆ ไม่เกรงกลัวที่จะแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำการทุจริตที่เกิดขึ้นในองค์กร คือ ความมั่นใจว่าพวกเขาจะปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองจากการถูกกลั่นแกล้ง และยังสามารถปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรได้โดยสวัสดิภาพ ดังนั้นสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และมาเลเซีย จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ดังนี้ค่ะ

สหราชอาณาจักร ได้บัญญัติกฎหมาย

Public Interest Disclosure Law 1998 ซึ่งอ้างอิงอยู่กับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานเพื่อคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสจากการกระทำอันไม่เป็นธรรม เช่น การเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ตลอดจนการกระทำใดๆ ที่กระทบหรือลดทอนสิทธิของผู้แจ้งเบาะแส

สหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติกฎหมาย

“Whistleblower Protection Law” ซึ่งบังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยได้กำหนด “ข้อห้ามการกระทำ” ที่เป็นการคุกคามข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแส ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

เครือรัฐออสเตรเลีย ได้บัญญัติ

กฎหมาย Public Interest Disclosure Law 2013 โดยได้กำหนด “ข้อห้ามการกระทำ” ที่เป็นการคุกคามข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแส

ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย คือ การเลิกจ้าง การทำร้ายร่างกาย การลดตำแหน่งหรือขึ้นเงินเดือน และการเลือกปฏิบัติ โดยได้มีการกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ทำอันตรายผู้แจ้งเบาะแส และผู้ที่ข่มขู่จะกระทำอันตราย จะต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี หรือปรับ 120 PU หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมถึงยังได้มีการบัญญัติกฎหมาย Corporations Law 2001 ซึ่งบังคับใช้กับการแจ้งเบาะแสในภาคเอกชนเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสจากการถูกฟ้องคดี ถูกเลิกจ้าง การถูกกระทำอันตราย และการถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว

มาเลเซีย ได้บัญญัติกฎหมาย

Whistleblower Protection Law 2010 เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสจากการกระทำอันตราย ได้แก่ การกระทำที่ก่อให้เกิด

ความเสียหาย การข่มขู่หรือการล่อลวง และ การกลั่นแกล้ง โดยอาศัยการจ้างงาน เช่น การเลือกปฏิบัติ การลดเงินเดือน เป็นต้น รวมถึงได้มีการกำหนดระวางโทษสำหรับผู้กระทำและผู้สนับสนุนการกระทำอันตรายอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอีกด้วย นอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและ มีกระบวนการแจ้งเบาะแสที่สะดวกรวดเร็วแล้วนะค่ะ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทั้ง 4 ประเทศใช้เพื่อจูงใจให้มีการแจ้งเบาะแส คือ การให้เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส ซึ่งประเทศไทยจะสามารถนำหลักการข้างต้นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการแจ้งเบาะแส ได้อย่างไรบ้าง และทุกท่านสามารถมีส่วนร่วมเป็นผู้แจ้งเบาะแส ได้อย่างไร ติดตามได้ในตอนสุดท้ายค่ะ...

คดีที่ ป.ป.ช. ชัยมูล

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชัยมูล” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวช. อิงการณ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำความผิด มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายทำการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากกรณีศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจสุ่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การริ่ผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวอักษรย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

■ ดำเนินการให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม

ข้อเท็จจริง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แห่งหนึ่ง ได้ประกาศสอบราคาก่อสร้างเสริม ขยายถนน ในวันสุดท้ายที่กำหนดให้มีการ ยื่นซองสอบราคาก่อน 15.00 น. นาย ข. ได้ ยื่นซองต่อเจ้าหน้าที่รับซองของ อบต. โดยถูก นาย ก. เสนอเงินให้เพื่อมิให้มีการยื่นซอง แต่ นาย ข. ได้ยื่นซองต่อเจ้าหน้าที่รับซองของ อบต. โดยถูก นาย ก. ทำการกีดกันโดยยื่นซอง หน้าประตูทางเข้า และแย่งซองเสนอราคา จนทำให้ นาย ข. ไม่สามารถเข้าไปยื่นซองได้ทัน ตามเวลาที่กำหนด นอกจากนั้น นาย ก. ได้ ยื่นเงินให้แก่ผู้เสนอการรายอื่นๆ ซึ่ง นาย ค. ประธานกรรมการบริหาร อบต. ก็ทราบดี อยู่แล้วว่า การสอบราคาครั้งนี้มีการกระทำผิด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

แต่กลับละเว้นไม่ดำเนินการให้มีการยกเลิก การสอบราคาครั้งนี้ และได้สั่งให้มีการเปิดซอง เสนอราคาต่อไป

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่า ด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อ หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 13 ประกอบมาตรา 3 ส่วนการกระทำของ นาย ค. เป็นความผิด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13 ประกอบมาตรา 3

■ ไม่ดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามกฎหมายกับบริษัทที่ส่งมอบรถไม่ตรงตามที่กำหนดในสัญญา

ข้อเท็จจริง กรมไปรษณีย์โทรสารได้ทำสัญญา ซื้อขายรถตรวจสอบฝ่าฝืนและหาพิศุทธิ ขนาดเล็ก จำนวน 1 คัน กับบริษัท ข. โดย สัญญาเป็นรถโฟล์คตู้ รุ่นคาราเวล บริษัทได้ ทำการส่งมอบและกรมไปรษณีย์โทรสารได้ ทำการตรวจรับ ต่อมาเมื่อมีการร้องเรียนว่าการ ตรวจรับดังกล่าวมีพฤติกรรมส่อไปในทาง มิชอบ นาย ก. อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรสาร ในขณะนั้น มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริง พบว่าบริษัท ข. ได้นำรถ โฟล์คตู้ คนละรุ่นที่มีคุณสมบัติและราคาต่ำกว่า ไปดัดแปลงให้เหมือนกับรุ่นที่กำหนดในสัญญา แล้วส่งมอบให้โดยมิเจตนาฉ้อโกง ทำให้ คณะกรรมการตรวจรับเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่า รถที่ส่งมอบถูกต้องตรงตามสัญญา จึงตรวจรับ รถคันดังกล่าว ซึ่งกรมไปรษณีย์โทรสารสามารถ เรียกชดเชยค่าเสียหายจากการส่งมอบของผิด

สัญญาได้ จากนั้นนาย ก. ได้มีคำสั่งสั่งการให้ นาย ข. หัวหน้าฝ่ายนิติการพิจารณาดำเนินการ ทางกฎหมายกับบริษัท ข. แต่ นาย ข. มิได้ ดำเนินการใดๆ กับบริษัท ข. และนาย ก. ก็ได้ ติดตามผลการดำเนินการตามที่ตนเองสั่งการ แต่อย่างไร การกระทำของนาย ก. และนาย ข. จึงเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิด ผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ และ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของ

ทางราชการ และไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ เป็นไปตามกฎหมาย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. และนาย ข. เป็นความผิดทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 83 มาตรา 84 วรรคหนึ่ง และมาตรา 85 วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 สแกนได้ที่

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 สแกนได้ที่

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) ถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดยองค์กรระหว่างประเทศ คือ ธนาคารโลก และองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีความหมายสากล คือ ระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ โดยเฉพาะภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างปฏิบัติ ภายหลังประเทศเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ใน พ.ศ. 2540 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้สัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน รวมถึงเรื่องการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยภาคประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

พ.ศ. 2545 มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยเพิ่มเติมมาตรา 3/1 ซึ่งมีหลักการเพื่อมุ่งเน้นให้ส่วนราชการใช้วิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดีมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ รวมทั้งกำหนดให้มีแนวทางการพัฒนา

สร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้มีประสิทธิภาพ ปราศจากการทุจริตบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายภายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีหลักการเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และการสั่งการที่ส่วนราชการและข้าราชการจะต้องปฏิบัติตามราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อันเป็นการครอบคลุมหลักการของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ที่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการใช้บังคับกฎหมาย จึงได้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ

บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

พ.ศ. 2549 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 เห็นชอบวาระแห่งชาติด้านจริยธรรม ธรรมภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธา และไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และหน่วยงานภาครัฐและการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน คือ การสร้างผู้นำและองค์การแห่งสุจริตธรรมต้นแบบ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์วัฒนธรรม ค่านิยมและการพัฒนาข้าราชการ การให้คำปรึกษา แนะนำ และการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมภิบาล การปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคล ให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม การพัฒนาระบบบริหารงานจัดการด้านคุณธรรม และจริยธรรม ธรรมภิบาล การวัดผลและตรวจสอบด้านจริยธรรม และการวางระบบสนับสนุนและปัจจัยพื้นฐานด้านจริยธรรม และธรรมภิบาล

พ.ศ. 2562 คณะรัฐมนตรีได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมสาระสำคัญที่กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการจากระยะ 4 ปี เป็นระยะ 5 ปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้มีการทบทวนภารกิจว่าภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะยกเลิกปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกำลังเงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่นประกอบกัน รวมทั้งพัฒนาเรื่องบริการประชาชนและการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ต้องสื่อสารกันโดยใช้แพลตฟอร์มที่สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) กำหนด

กรอบแนวทางในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ศึกษากรอบแนวทางในการทำงานด้านธรรมาภิบาลจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ในด้านธรรมาภิบาล และได้สรุปนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ 11/2562 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 เห็นชอบให้นำหลักธรรมาภิบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการที่ดี พ.ศ. 2546 และหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) จำนวน 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลในกลุ่มเป้าหมายหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และนิติบุคคลอื่นๆ ตามอำนาจและหน้าที่ของสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

1.1 หลักประสิทธิผล (effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีการกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติงานจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารงานตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้หน่วยงานสามารถใช้ทรัพยากรและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

1.3 หลักการตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value)

2.1 หลักการรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 หลักความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชัดแจ้งได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามได้อย่างเสรี โดยบุคลากรในหน่วยงานสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

2.3 หลักนิติธรรม (Rule of law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการบริหารจัดการการปฏิบัติงานและการให้บริการที่มีขอบเขตภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ

2.4 หลักความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่นๆ มีการให้ความรู้ด้านการให้บริการที่ผู้รับบริการพึงพอใจ

3. ประชาธิปไตย (participatory State)

3.1 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาส ได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นสำคัญ

ที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง
ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา

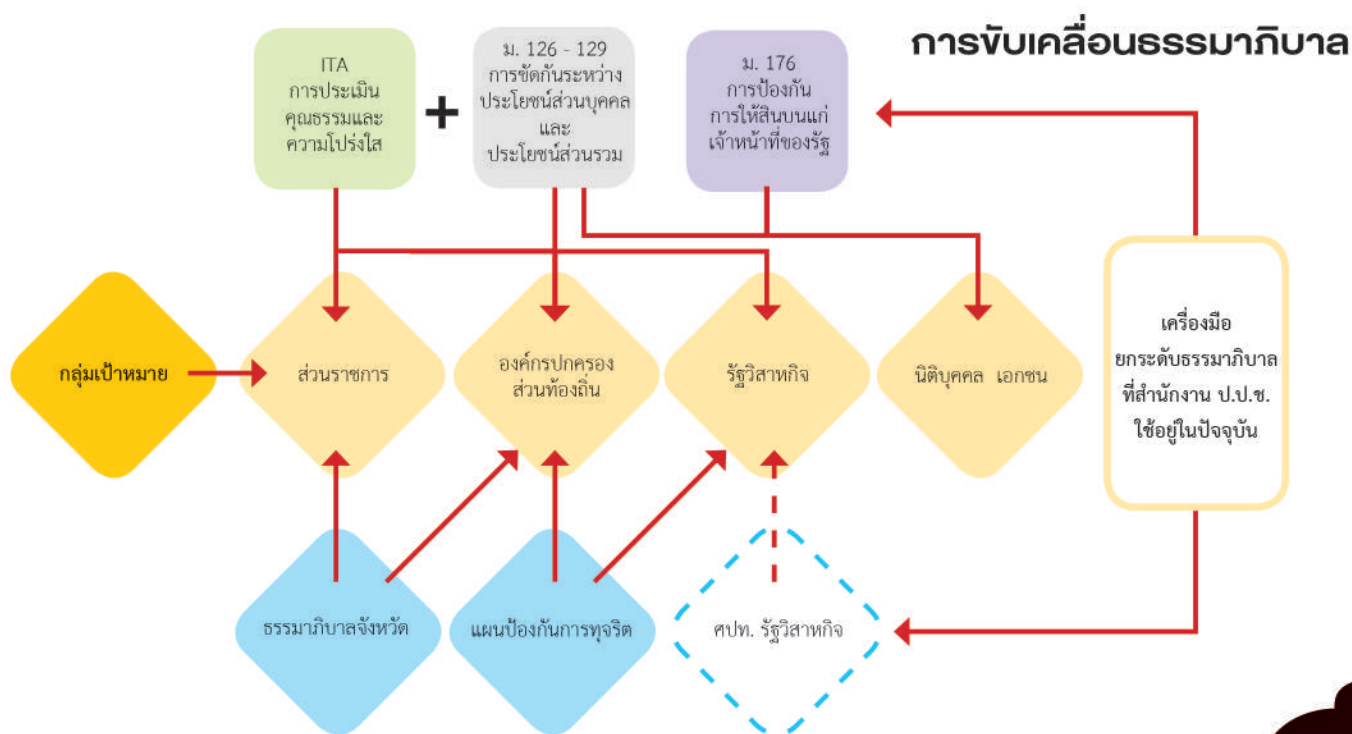
3.2 หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) การ
ถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจให้คนอื่นตัดสินใจแทน รวมถึงการมอบ
อำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินงานให้แก่
บุคลากร โดยมุ่งเน้นสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการ
และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร

(Administrative Responsibility)

4.1 คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics) ในการปฏิบัติ
ราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป
อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้ง
ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการ
พลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

สำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
ได้ขับเคลื่อนและบูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
ภาคส่วนต่างๆ ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลและยกระดับค่าคะแนนการ
ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของทุกภาคส่วน เช่น สถาบันส่งเสริม
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ป.ป.ท.
คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
รวมถึงคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
ทั้ง 54 แห่ง องค์การมหาชน องค์การธุรกิจเอกชน และองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ผ่านคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ด้านพัฒนาและส่งเสริม
ธรรมาภิบาลภาครัฐ คณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ด้านพัฒนาและส่งเสริม
ธรรมาภิบาลภาครัฐวิสาหกิจและเอกชน และคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช.
ด้านพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ
ที่สำคัญในการกำหนดกรอบนโยบาย แผนงาน ในการพัฒนาและ
ส่งเสริมธรรมาภิบาลให้แก่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคเอกชน และนิติบุคคลอื่นๆ ด้วยกลไกทางกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ
และเครื่องมือต่างๆ ดังนี้

อย่างไรก็ตาม นับจากนี้ไปการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลยังเป็นเรื่องที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้อง
ดำเนินการต่อไป โดยศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางหรือเครื่องมือใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับองค์กรประเภทต่างๆ บริบท
ทางสังคม และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ที่

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล

ศูนย์ให้คำปรึกษาเพื่อการยกระดับธรรมาภิบาล
: Good Governance Advisory center

ตอนที่ 6

สินบนมีโทษทั้งผู้ให้และผู้รับ

จากบทความเรื่อง “สินบน...จ่ายได้ รับไม่ได้” ที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ thaipublica.org ได้นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ให้สินบนและผู้รับสินบนไว้ โดยได้หยิบยกแนวความคิดของอาจารย์โกสีก พสุ (Kaushik Basu) อดีตหัวหน้าทีปรีษาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลอินเดีย ที่เสนอแนวคิดในการลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันประเภทการติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ ด้วยการให้ยกเลิกความผิดของการให้สินบน อีกทั้งยังได้เสนอว่าในกรณีที่พิสูจน์ในชั้นศาลได้ว่ามีการรับ-จ่ายสินบนเกิดขึ้นจริง คนที่รับสินบนนั้นจะต้องจ่ายค่าสินบนที่ได้รับมาคืนให้แก่ผู้ให้สินบนด้วย

ความรับผิดชอบของผู้ให้สินบนและผู้รับสินบนในปัจจุบัน

กฎหมายที่มีอยู่เดิมนั้น ได้กำหนดความรับผิดชอบทั้งผู้ให้และผู้รับสินบน เมื่อมีการจ่ายสินบนเกิดขึ้น ทั้งผู้ให้และผู้รับย่อมอยู่ในฐานะของ “ผู้ร่วมกันกระทำความผิด” หรือ partners in crime

ผลที่เกิดขึ้น คือ นาย ก. เป็นผู้ให้สินบนแก่นาย ข. ทำให้ทั้งนาย ก. และนาย ข. มีผลประโยชน์ร่วมกันในการที่จะต้องปกปิดการกระทำความผิดนั้นไว้ ไม่เช่นนั้น หากนาย ก. หรือนาย ข. ฝ่าฝืนฝ่ายหนึ่งทำให้การกระทำความผิดถูกเปิดเผย ย่อมจะต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสองฝ่าย ผลจากสภาวะการณ์เช่นนี้ทำให้ผู้ที่สามารถให้เบาะแสในการกระทำความผิดได้ดีที่สุด คือ นาย ก. ซึ่งเป็นผู้ให้สินบน จึงไม่ยอมให้เบาะแสหรือเปิดเผยการกระทำความผิดที่ตนเองได้ร่วมกระทำนั้นแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ

ดังนั้น ประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ไขกฎหมายตามแนวคิดนี้ในเรื่องแรก คือ เมื่อใดก็ตามที่เกิดการจ่ายสินบน ผู้ให้สินบนจะยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้ผู้รับสินบนถูกดำเนินคดี และประโยชน์ที่เกิดขึ้นอีกอย่างหนึ่ง คือ ฝ่ายผู้รับสินบนก็จะมีปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะทราบดีว่าหากตนเองเรียกรับสินบนเมื่อใด ก็มีโอกาสูงที่จะถูกฝ่ายผู้ให้สินบนเปิดเผยการกระทำความผิด ดังนั้นฝ่ายผู้รับสินบนก็จะตัดปัญหาด้วยการไม่ยอมเรียกรับสินบนเสียตั้งแต่ต้น ซึ่งจะส่งผลให้การคอร์รัปชันประเภทการรับสินบนลดลงได้ อย่างไรก็ตาม อาจารย์โกสีก พสุ ได้เน้นย้ำว่าการยกเลิกความผิดจากการให้สินบนนี้ควรใช้กับสินบนบางประเภทเท่านั้น ดังนี้

ความรับผิดชอบของผู้ให้สินบนและผู้รับสินบนแนวคิดใหม่

เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

- 1) ยกเลิกความผิดของการให้สินบน
- 2) ผู้ที่รับสินบนนั้นจะต้องจ่ายค่าสินบนที่ได้รับมาคืนให้แก่ผู้ให้สินบน

ผลที่เกิดขึ้น คือ เมื่อนาย ก. ได้จ่ายสินบนและได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการแล้ว เช่น นาย ก. ได้ขอใบอนุญาตไว้กับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดแต่กลับถูกดึงเรื่องไว้ โดยนาย ข. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐได้เรียกรับสินบนจากนาย ก. เพื่อแลกกับการได้รับใบอนุญาต หลังจากที่ยาน ก. ได้จ่ายสินบนให้นาย ข. จึงได้รับใบอนุญาตนั้นมา

ดังนั้น เมื่อนาย ก. ได้รับในสิ่งที่ต้องการ คือ ใบอนุญาต สิ่งที่จะเกิดขึ้น คือ ผลประโยชน์ของนาย ก. ผู้ให้สินบน กับนาย ข. ผู้รับสินบน จะไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ นาย ข. ยังต้องการปกปิดการกระทำความผิดไว้ แต่นาย ก. กลับต้องการให้มีการเปิดเผยการกระทำความผิด เพราะจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบสามารถดำเนินคดีกับนาย ข. ได้ นอกจากนาย ก. จะไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายแล้ว ยังจะได้รับเงินสินบนที่จ่ายไปคืนอีกด้วย

ประเภทของสินบน (ตามแนวคิดของอาจารย์โกสีก พสุ)

1. สินบนที่ให้เพราะถูกเรียกรับ

คือ สินบนที่บุคคลนั้นไม่ได้สมัครใจที่จะให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของรัฐ แต่ถูกเจ้าพนักงานของรัฐเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองเป็นเครื่องต่อรอง แลกเปลี่ยนในสิ่งที่บุคคลนั้นสมควรจะได้รับตามสิทธิอยู่แล้ว

- สินบนประเภทนี้ควรได้รับการยกเว้นความผิด

ตัวอย่างเช่น สินบนที่ผู้ส่งออกทำเรื่องถูกต้องเอกสารครบถ้วนแต่ยังต้องจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากร

2. สินบนที่ให้เพื่อเอาผลประโยชน์

คือ สินบนที่บุคคลนั้นสมัครใจที่จะให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของรัฐเอง เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐนั้นใช้อำนาจหน้าที่ในการตอบแทนสิ่งที่ผู้ให้สินบนไม่ควรสมควรได้ตามกฎหมาย

- สินบนประเภทนี้ไม่ควรได้รับการยกเว้นความผิด เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิทธิแต่เป็นสิ่งที่ใครจะรับจะต้องพิสูจน์ตัวเองผ่านระบบว่าดีหรือเหมาะสมเหนือกว่าคนอื่น

ตัวอย่างเช่น การจ่ายสินบนเพื่อให้ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ

ตอน ทางมาแห่งทรัพย์สินที่ร้ายวยผิดปกติ (3)

เออ เอ็ง เงอ เอ๋ เอ็ง เง้ย...

เชิญเถิดหนา ขยับมาใกล้สักนิด

“ข่มขู่” เป็นอีกการกระทำ

เพราะข่มขู่ ก่อเกิดความกลัว

ไม่ว่าจะขู่ เอาทรัพย์สินหรือประโยชน์

หากพบ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เพื่อมอบให้ หรือให้หามา

เก็บหลักฐาน เอาไว้ให้

โปรดร้องเรียน มายัง ป.ป.ช.

หากท่านไม่มีหลักฐาน

จนร้ายวยมากมาย จากการขู่

มาเถิดหนา พวกเรามาช่วยกัน

ตัวอย่างสุดท้าย ของทางมา

คือ การ “มีส่วนได้เสีย”

มีหน้าที่จัดการ ให้เป็นธรรม

แต่กลับใช้ ข้อมูลลับที่มี

กอบโกยประโยชน์ จนร้ายวย

บอกเลย เรื่องนี้ไม่ยาก

ตำแหน่ง หน้าที่การงาน

กับอีกทรัพย์สิน สมบัตินานา

โปรดยกหู กด 1205

จบแล้ว ตัวอย่างหนทางมา

ไม่ควรได้ เพราะควรเป็นของรัฐ

จะได้มี ทรัพย์สินใช้พัฒนา

พวกเราคือ กำลังสำคัญ

พบทุจริต ร้ายวยผิดปกติ

พบทุจริต ร้ายวยผิดปกติ

เอ้ชา เอ้ชา ซา ฉ่า ซา หนอยแม่...

มาฟังอีกสองทุจริต ล้วนน่าสนใจ

ทุจริตที่น่า ทรัพย์สินมาให้

เพื่อให้คนกลัว ขอมทำตามใจ

ล้วนแต่มีโทษ เพราะทำผิดกฎหมาย

ข่มขู่ให้หวาด วางอำนาจบาตรใหญ่

ทรัพย์สินมีค่า หรือประโยชน์อื่นใด

มือถือที่มี บันทึภาพเสียงไว้ได้

อย่าได้รังรอ กด 1205 เร็วไว

แต่รู้มานาน ว่าข่มขู่เป็นนิสัย

แจ้งข้อมูลทรัพย์สินที่รู้ ป.ป.ช. ตามต่อได้

ขจัดคนทุจริตพลัน สร้างสังคมโปร่งใส

ทรัพย์สินทุจริตอันมีค่า แต่ว่าผิดกฎหมาย

หรือเป็นการฉ้อโกง เอาประโยชน์ที่มีควรได้

เพื่อการแข่งขัน งานรัฐอย่างโปร่งใส

เตรียมการอย่างดี เพื่อตนและคนชาติใกล้

หลักฐานไม่มีด้วย จะร้องเรียนอย่างไร

และไม่ลำบาก แค่แจ้งข้อกล่าวหา

รวมถึงการปฏิบัติงาน ที่อาจจัดการไม่โปร่งใส

อันแสนมีค่า แต่หาที่มาไม่ได้

แจ้ง ป.ป.ช. เถิดหนา อย่างนุ่งนอนใจ

ทรัพย์สินอันมีค่า แต่ว่าไม่ควรได้

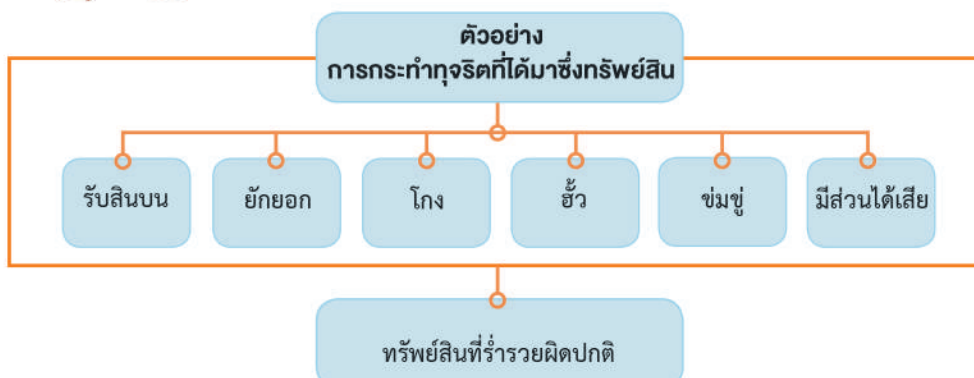
พวกเราต้องร่วมจัด ทวงคืนทรัพย์สินทั้งหลาย

สร้างชาติให้ก้าวหน้า ปวงประชาสุขใจ

ที่จะร่วมสร้างสรรค์ สังคมไทยโปร่งใส

กด 1205 สิ แจ้ง ป.ป.ช. เร็วไว

กด 1205 สิ แจ้ง ป.ป.ช. เร็วไว

เป่านกหวีด (3)

มาเป่านกหวีดกันเถอะ!!! Let's Blow the Whistle!!!

สวัสดิ์ผู้อ่านทุกท่านคะ มาพบกันในตอนสุดท้ายของคอลัมน์ผลงานวิจัยกับการมีส่วนร่วมแล้วนะคะ เราจะทราบกันแล้วว่าประเทศไทยควรมีแนวทางในการพัฒนาการแจ้งเบาะแสอย่างไร และพวกเราทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสได้อย่างไร มาค้นหาคำตอบกันได้เลยคะ

จากที่เราได้เรียนรู้ถึงหลักเกณฑ์ของการแจ้งเบาะแสใน 4 ประเทศ คือ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และมาเลเซีย ทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการแจ้งเบาะแสที่มีความกระชับและมีกระบวนการที่ชัดเจน การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดังในภาครัฐและภาคเอกชนจากการถูกกลั่นแกล้งหรือการถูกคุกคามจากผู้ที่ถูกแจ้งเบาะแส รวมถึงการจูงใจให้ผู้ที่มีข้อมูลหรือพบเห็นการกระทำทุจริตดำเนินการแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยการให้เงินรางวัลมาจากตอนที่แล้วนะคะ ในกรณีของประเทศไทยจึงควรมีแนวทางการพัฒนาการแจ้งเบาะแสให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ดังนี้คะ

► การให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดังอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งผู้แจ้งเบาะแสและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้แจ้งเบาะแสจากการถูกกลั่นแกล้ง การถูกข่มขู่ การถูกเลิกจ้าง ฯลฯ จาก

ผู้ที่ถูกแจ้งเบาะแสดังการทุจริตหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแจ้งเบาะแส

► การเยียวยาผู้แจ้งเบาะแสดังที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องจากการให้ข้อมูลการทุจริต เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย การถูกเลิกจ้างจากการแจ้งเบาะแสดังจึงทำให้ไม่มีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีพ เป็นต้น

► การกำหนดให้มีการจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส

► การมีระบบแจ้งเบาะแสดังที่ ดี สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย ไม่ก่อให้เกิดภาระต่อผู้แจ้งเบาะแส

► มีการกำหนดโทษสำหรับผู้ถูกแจ้งเบาะแสที่กระทำการรุนแรง กลั่นแกล้ง หรือข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแส

► การจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ในการรับแจ้งเบาะแสและให้ข้อมูล เพื่อประสานกลับและส่งต่อเรื่องราวที่มีการแจ้งเบาะแสให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงดำเนินการต่อไป อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการแจ้งเบาะแส

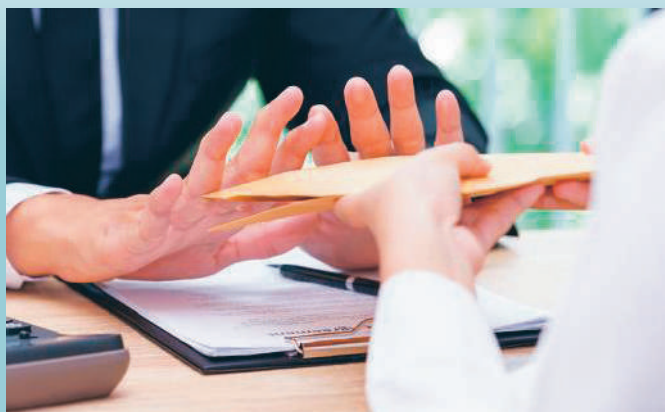
► หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต ดังเช่น สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาแนวคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสทั้งในองค์กรรัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการแจ้งเบาะแส หน่วยงานรับแจ้งเบาะแส ช่องทางการแจ้งเบาะแส ฯลฯ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสมากขึ้น

จากแนวทางการพัฒนาการแจ้งเบาะแสดังข้างต้น ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีหน่วยงานรับแจ้งเบาะแสการทุจริต เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ฯลฯ รวมถึงมีสายด่วนแจ้งทุจริต หากแต่อัตราการแจ้งเบาะแสยังคงมีไม่มากนัก ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงช่องทางการแจ้งเบาะแสและยังไม่มี ความเชื่อมั่นมากพอว่าพวกเขาจะปลอดภัยจากการถูกคุกคามและได้รับอันตรายจากผู้ที่ถูกแจ้งเบาะแสการทุจริต อีกทั้ง

ไม่มีความเชื่อมั่นว่าเบาะแสการทุจริตที่พวกเขาให้ข้อมูลไปนั้น จะได้รับการตรวจสอบและดำเนินการกับผู้กระทำการทุจริต ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย

จึงควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการแจ้งเบาะแส และทำให้ทุกภาคส่วนมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อพวกเขาได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นเบาะแสการทุจริต รวมถึงดำเนินการต่อต้านการทุจริตให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความเป็นธรรมและประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานได้

สุดท้ายนี้ พวกเราทุกคนในฐานะประชาชนคนไทยที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการได้รับบริการสาธารณะที่ด้อยคุณภาพจากงบประมาณแผ่นดินที่ถูกยกยอกไปโดยผู้มีอำนาจ หรือการถูกเรียกรับสินบนจากการให้บริการในภาครัฐ ซึ่งไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ยังคงมีการทุจริตในระดับรุนแรงต่อสายตานานาชาติอีกด้วย พวกเราทุกคนควรตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริต การมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสิทธิในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่สำคัญที่สุด คือ การทุจริตเกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่ในประเทศ หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการต่อต้านการทุจริตจึงไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อต้านการทุจริตได้เพียงลำพัง ดังนั้น พวกเราทุกคนถือเป็นพลังสำคัญในการเป็นผู้เฝ้าระวังและผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต หากพบเห็นการกระทำความผิดทางกฎหมาย กรุณาแจ้งเบาะแส หมายเลข 1205 สายด่วนแจ้งเบาะแสการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งเพื่อทำให้ประเทศไทยของเราเป็น “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” กันนะคะ

คดีที่ ป.ป.ช. ชัมบลู

การทุจริตแม้จะเป็นวงจรเพียงเล็กๆ หากเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ย่อมบั่นทอนรากฐานความมั่นคงของประเทศ ในคอลัมน์ “คดีที่ ป.ป.ช. ชัมบลู” เป็นการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจาก คดีสำคัญที่กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล รวบรวมขึ้น โดยศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อังการณ เมื่อปี 2560 จัดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของการกระทำความผิด มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เข้าข่ายการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์ความรู้จากกรณีศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้เครือข่ายและประชาชนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในพฤติกรรม ที่เข้าข่ายเป็นการทุจริต สามารถช่วยเฝ้าระวัง และป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน โครงการ ตลอดจนธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความถูกต้อง รอบคอบ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจสุ่มเสี่ยงเป็นการทุจริต และนำไปสู่การริ่ผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนในที่สุด

หมายเหตุ การระบุชื่อผู้เกี่ยวข้องเป็นตัวย่อ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากบางคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล

มีส่วนได้เสียในโครงการที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบโครงการ

ข้อเท็จจริง นาย ก. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกอง ได้ขออนุมัติดำเนินการ จ้างเหมาก่อสร้างโดยวิธีประกวดราคา พร้อม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการรับซอง คณะพิจารณาผลการ ประกวดราคา และคณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ ทั้งนี้ กรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดราคากลาง โดย นาย ก. เป็นประธาน กรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง เกินกว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จากนั้น กรมได้ประกาศประกวดราคาค่าจ้างเหมา ก่อสร้างและวันยื่นซองเสนอราคา ปรากฏว่า มีผู้มายื่นซองเสนอราคา จำนวน 3 ราย จาก ผู้ซื้อเอกสารประกวดราคา 9 ราย คณะ กรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ได้ ตรวจสอบเอกสารหลักฐานคุณสมบัติผู้เสนอ ราคาทั้ง 3 ราย และได้เปรียบเทียบแล้ว บริษัท ส. เป็นรายที่เสนอราคาต่ำสุด ต่อมา กรมได้อนุมัติรับราคาและทำสัญญาจ้าง ซึ่ง

บริษัท ส. ได้ส่งมอบงานและเบิกจ่ายเงินค่า ก่อสร้างตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้ ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่า บริษัท ส. เมื่อหลังจากได้รับเช็ค จากกรมได้มีการออกเช็คส่งจ่ายเงินจากบัญชี ให้แก่นาย ก.

ดังนั้น การกระทำของนาย ก. จึง เป็นการอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่เข้าไป มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการที่ตนมีหน้าที่ดูแล เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในฐานะ เจ้าของและผู้รับผิดชอบโครงการ

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 85 วรรคสอง และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 152

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 สแกนได้ที่

รับและเรียกเก็บเงินจากผู้ชนะการจ้าง

ข้อเท็จจริง นาย ก. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดี กรมสามัญศึกษา ให้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง โดยโรงเรียนได้ดำเนินการสอบราคาจ้าง ก่อสร้างอาคารเรียนและห้องน้ำ ซึ่งบริษัท อ. เป็นผู้ชนะการสอบราคาและเป็นผู้รับจ้าง ก่อสร้างอาคาร ซึ่งก่อนวันทำสัญญาจ้าง นาย ก. ได้ข่มขู่และเรียกเก็บเงินจากนาย ส. กรรมการบริษัท เพื่อเป็นค่าผ่อนส่งรถยนต์ โดย ขู่ว่าหากไม่ให้จะทำงานลำบากขึ้น นาย ส. จึงเข้าแจ้งความและร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่ จับกุมนาย ก. โดยภายหลังจากการทำสัญญา นาย ส. ได้นำของบรรจุนเงินมอบให้นาย ก. เจ้าหน้าที่ ตำรวจจึงเข้าตรวจค้นพบเงินดังกล่าว

การกระทำของนาย ก. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ เป็นเหตุให้ผู้อื่นและทางราชการ ได้รับความเสียหาย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 82 วรรคสาม และมาตรา 98 วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครู พ.ศ. 2523 มาตรา 4 และเป็น ความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 มาตรา 149 และมาตรา 157

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 สแกนได้ที่

ประมวลกฎหมายอาญา สแกนได้ที่

สสรสาระ รู้...สู้ทุจริต

จุดสาร สสรสาระ รู้...สู้ทุจริต

เป็นจุดสารของสำนักงาน ป.ป.ช. จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนใช้ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่งานด้านการป้องกันการ ทุจริต เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการป้องกันการทุจริต โดยมุ่งหวัง ให้เกิดการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ซึ่งผู้อ่านสามารถนำเนื้อหา ไปประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังการทุจริต และเป็นส่วนหนึ่งของการ ขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช.

จัดทำและเผยแพร่โดย

สำนักส่งเสริมและบูรณาการการมีส่วนร่วมด้านทุจริต
361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2528 4800 ต่อ 7134

ที่ปรึกษา

นายวรวิทย์ สุขบุญ
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายอุทิศ บัวศรี
รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
รองศาสตราจารย์ ดร.มาณี ไซยธีรานวัฒน์ศิริ
ที่ปรึกษาประธานกรรมการ ป.ป.ช.

บรรณาธิการ

นางแก้วตา ชัยมะโน
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและบูรณาการ
การมีส่วนร่วมด้านทุจริต

กองบรรณาธิการ

นางอนงค์ เกตุตรีกร
นางภาษิตา ศราธิลักษณ์
นายเกษม จิตติวัฒน์
นายพลฤกษ์ อยู่ถาวร
นางสาวอรทัย เชี่ยวพาณิชย์กุล
นางสาวณิกานต์ จานโอ
นายนารินทร์ ทองดี
นางสาวชนิดา อาคมวัฒนะ
นายเอกวุฒิ บุตรประเสริฐ
นางสาวณิชา เจริญสุข
นายภัทรพล กิจประยูร
นายภพพัฒน์ บำรุงศรี
นายณนัทปวิธ เมธาวณิชกุล
นายจตุพร จิรพงศ์ไพโรจน์
นางสาวธนัญชนก ฤกษ์
นางสาวเสาวณีย์ ทิพอุต
นางสาวฉันทชนก เจริญรงค์

ออกแบบ/พิมพ์ที่

บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด
457/6-7 ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0-2282-6033-4 โทรสาร 0-2280-2187-8
www.aroonkarnpim.co.th
E-mail: art_aroonprinting@hotmail.com

จุลสาร
สสรสาระ รู้...สู่ทุจริต
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1-6

ศึกษาข้อมูลการจัดกันแห่งผลประโยชน์
สำนักการจัดกันแห่งผลประโยชน์
สำนักงาน ป.ป.ช.

ร้องเรียนทุจริต
สะกิด ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เลขที่ 361 ถนนนันทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2528 4800
www.nacc.go.th